277. številka. V Ljubljani, v torek, 2. decembra 1913. XLVI. leto.

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen: celo leto K 24·—, pol leta 12·—, četrt leta 6·—, na mesec 2·—

v upravništvu prejeman: celo leto K 22·—, pol leta 11·—, četrt leta 5·50, na mesec 1·90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v. pritličju levo,) telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike.
Inserati veljajo: peterostopna petit vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravništvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.
Posamezna številka velja 10 vinarjev.
Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko: celo leto K 25·—, pol leta 13·—, četrt leta 6·50, na mesec 2·30

za Nemčijo: celo leto K 30·—
za Ameriko in vse druge dežele: celo leto K 35.—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravništvo (spodaj, dvorišče levo). Knaflova ulica št. 5, telefon št. 85.

Volitve iz splošne kurije.

Pri včerajšnjih deželnozborskih volitvah iz splošne kurije je pač zmagala klerikalna stranka, **veseli pa so tega dneva samo nasprotniki klerikalizma.** Te volitve so namreč jasno in očitno pokazale, **kako hira in nazaduje klerikalna stranka po celi deželi,** medtem ko se nasprotne stranke množe in pridobivajo na moči in na veljavi. Številke govore to na ves glas!

Nihče ni dvomil, da bodo klerikalci v tej kuriji zmagali, kajti na razpolaganje imajo aparat, kakršnega ne premore nobena druga stranka. Duhovska moč je velika. Okroglo tisoč duhovnikov, mežnarjev in organistov imajo klerikalci za agitacijo na razpolaganje; to so agitatorji, ki so v stalni najtesnejši zvezi z ljudstvom, katerim pomagajo še ženske, tako da lahko neprestano obdelujejo volilce in jih spravljajo na svojo stran tudi proti njihovem boljšemu prepričanju. Katera stranka na svetu more proti takemu številu duhovnikov in njihovih uslužbencev postaviti enakovreden aparat? Nobena!

Poleg cerkvenega aparata so postavili klerikalci v boj za svoje kandidate tudi vso moč deželne uprave, zlasti vse klerikalne župane, izrabili ves vpliv, ki ga ima deželni odbor in izrabili tudi odvisnost volilcev od premnogih klerikalnih denarnih zavodov. Tu so obetali vodovode, tam ceste, tu podpore, tam druge dobrote, vse, kar so ljudje želeli, so jim obetali in kdor je ostal še trmast, so mu grozili in ga terorizirali, kakor že zna ta tiranska stranka.

Naravnost nadčloveški so bili napori klerikalcev pri teh volitvah in vendar jim je šla tako trda, da jim sedaj kar sapa zastaja.

Klerikalci so ohranili mandate, ki so jih imeli, a njihovo nazadovanje je tako veliko in občutno, da tega niti sami niso pričakovali, dasi so bili pripravljeni na izgube na glasovih. A še to, kar so ohranili, **jim je ostalo le vsled velikanskega napora duhovnikov v zadnjih dnevih,** da ni bilo tega silnega pritiska, ali da bi ga bile mogle protiklerikalne stranke paralizirati, **pa bi bila danes zlomljena moč kranjskega klerikalizma.**

Zmaga klerikalcev pri volitvi iz splošne kurije **je zmaga duhovskega in deželnoodborniškega nasilstva nad ljudsko voljo.** Zaman je vse besedičenje klerikalcev. **Ljudstvo je proti njim in je imelo voljo in namen, to pri volitvah tudi pokazati,** duhovski vpliv pa je to voljo premagal in odvrnil toliko volilcev od njihovega namena, da so klerikalci to pot še ohranili svojo posest.

Pri tem je uvaževati, da so bili neodvisni kandidatje prepuščeni skoro sami sebi. Dočim so klerikalci razmetali velikanske vsote denarja, niso imeli neodvisni kandidatje niti najmanjše materijalne podpore; dočim so klerikalci priredili brez števila shodov, so se neodvisni kandidatje omejili na tiho agitacijo; dočim so na klerikalnih shodih nastopali vsi voditelji te stranke, ni neodvisnim kandidatom skoro nihče pomagal. **Boj se je vseskozi bojeval z neenakim orožjem,** a vendar so dosegli protiklerikalni kandidatje tako lepe uspehe, da se jih mora veseliti vsak, kdor napredno misli in čuti.

Številke govore! **Klerikalci so dobili okroglo 51.000 glasov, protiklerikalni kandidatje pa 30.000 glasov; klerikalci so nazadovali za 5000 glasov, protiklerikalne stranke pa so napredovale za 7000 glasov.** — To je vesel in krasen uspeh, ki kaže, da se ljudstvo **odvrača od klerikalizma,** ker je v njem spoznalo pogubo in nesrečo.

V naslednjem podajamo pregled o izidu včerajšnjih volitev:

Ljubljana.

		l. 1911
Nar. - napredni kand.	**2684**	2664
klerikalni kandidat	1526	1642
soc. - dem. kandidat	842	
nemški kandidat	444	
praznih	172	
neveljavnih	62	
razcepljenih	16	

I. Ljubljanska okolica.

		l. 1911
Samostojni kandidat	**1917**	1317
klerikalni kandidat	4626	4955
soc. - dem. kandidat	965	1355
razcepljenih	82	
neveljavnih	218	

II. Vrhnika - Logatec - Idrija-Cerknica.

		l. 1911
Samostojni kandidat	**1934**	1857
klerikalni kandidat	4958	4890
soc. - dem. kandidat	1053	1355
neveljavnih	39	
neveljavnih	232	

III. Kranj - Škofja Loka.

		l. 1911
Samostojni kandidat	**2044**	2184
klerikalni kandidat	5052	5103
soc. - dem. kandidat	—	45
razcepljenih	79	
neveljavnih	157	

IV. Kamnik - Brdo.

		leta 1911
Samostojni kandidat	**1529**	1510
klerikalni kandidat	4846	4832
soc. - dem. kandidat	—	28
razcepljenih	96	
neveljavnih	179	

V. Radovljica - Kranjska gora-Tržič.

		l. 1911
Samostojni kandidat	**1654**	814
klerikalni kandidat	3990	4903
soc. - dem. kandidat	1164	1510
razcepljenih	47	
neveljavnih	448	

VI. Postojna - Senožeče - Ilirska Bistrica - Vipava - Lož.

		l. 1911
Samostojni kandidat	**3106**	1383
klerikalni kandidat	5480	6559
soc. - dem. kandidat	291	737
razcepljenih	—	
neveljavnih	444	

VII. Krško - Kostanjevica-Mokronog - Trebnje.

		l. 1911
Samostojni kandidat	**3100**	2809
klerikalni kandidat	4956	5722
soc. - dem. kandidat	—	65
razcepljenih	72	
neveljavnih	113	

VIII. Novo mesto - Črnomelj-Metlika.

		l. 1911
Samostojni kandidat	**1772**	1561
klerikalni kandidat	5331	6139
soc. - dem. kandidat	—	
razcepljenih	140	
neveljavnih	137	

IX. Litija - Višnja gora - Rateče.

		l. 1911
Samostojni kandidat	**1425**	1395
klerikalni kandidat	4642	4895
soc. - dem. kandidat	887	870
razcepljenih	175	
neveljavnih	159	

X. Kočevje - Vel. Lašče - Ribnica-Žužemberk.

		l. 1911
Samostojni kandidat	**983**	1164
klerikalni kandidat	5487	6979
soc. - dem. kandidat	—	
razcepljenih	276	
neveljavnih	291	

Za naprednega kandidata in samostojne kandidate na deželi je bilo torej oddanih 22.184 glasov ter 1022 razcepljenih in 2612 glasov, ki so jih klerikalne komisije po deželi **siloma** razveljavile. Če upoštejemo še socijalno - demokratske glasove, je bilo pri letošnjih volitvah oddanih

protiklerikalnih glasov 31.464,

klerikalnih pa 50.894. Brez socijalnih demokratov so protiklerikalni narasli od 18.659 l. 1911. na 25.818, torej **za 7.160 glasov, kar pomeni 40% napredka,** dočim so klerikalci **nazadovali od 56.619 na 50.894, torej za 5.725 glasov, kar pomeni zanje več nego 10% nazadovanja.**

Volilni shod v Škofji Loki.

Nedeljski **javni** volilni shod, katerega je sklical dr. Karel Triller v svrho, da se predstavi svojim ožjim rojakom kot kandidat za mestno volilno skupino Kranj - Škofja Loka, se je izvrstno obnesel. Pač so se shoda izognili še tisti zapeljani meščani, ki so sicer Šinkovičevega neznosnega terorizma in strupene ošabnosti že do grla siti, a se tega še ne upajo javno izpovedati, čeprav so bili na shod tudi klerikalni volilci izrecno in **pismeno** vabljeni. Vzlic temu pa se je zbralo ob napovedani uri na Štemarjih do 180 zavednih domačinov in poleg njih — kar je dalo shodu poseben sijaj — nič manj kot **63** volilcev iz Kranja, na čelu jima g. župan Polak in dosedanji dež. poslanec g. Ciril Pirc.

Predsednikom shoda je bil izvoljen g. notarski substitut Súša, ki je po presrčnem pozdravu zborovalcev podal v krepkih besedah temeljito sliko pogubne klerikalne politike in zavoženega deželnega gospodarstva. Na to je nastopil burno aklamiran kandidat

dr. Karel Triller

in v daljšem govoru, kateremu so poslušalci sledili z napeto pozornostjo, dokazoval, kako je S. L. S. s svojo enostransko in strankarsko agrarno politiko spravila v umetno navzkrižje gospodarske interese meščanskega in kmečkega prebivalstva. Danes je položaj v deželi tak, da zamore braniti mestnega davkoplačevalca, trgovca, obrtnika, hišnega posestnika in tudi delavca pred deželnim odiranjem le močna deželnozborska opozicija, **ki jo zamore tvoriti v danih razmerah le narodno-napredna stranka.** Lastna korist mora torej velevati tudi meščanu, ki še ni politični pristaš te stranke, da pomaga v mestni skupini do zmage narodno - napredni kot prepotrebni **kontrolni** stranki. Čili konjiči S. L. S. so vlekli v zadnjih letih deželni voz v prehudem diru po klancu navzgor; sedaj pa stoje vpehani pod vrhom in voz je preobložen! Pričela se bo vožnja navzdol in gorje, ako pri vozu ne bo **zanesljive zavore in močne cokle!** Prevrniti se bo moral brez pardona v prepad. — Očita se narodno - napredni stranki rado tudi, da je na Dunaju brez moči in da vsled tega za svoje volilce ne more ničesar doseči. Ampak tudi moč klerikalne stranke tiči le v kravjih kupčijah z vlado, ki niso vsikdar na korist slovenskemu narodu. Čim bodo nastopile v Avstriji normalne razmere, tedaj tudi na Dunaju ne bo odločevala več politična korupcija, temveč resnične potrebe posameznih dežela in narodov. In takrat bo mogoče tudi za kranjskega meščana doseči kar mu gre in to če treba tudi preko glave klerikalne stranke. Stranka, ki nosi pri vsaki priliki na prodaj svojo kožo, tudi na Dunaju ne bo dolgo imponirala. — Govornik se na to dotika v daljših izvajanjih tudi sleparske volilne geometrije klerikalne stranke, ki je po krivici oslabila moč in veljavo vsega pravega meščanskega volilstva, tedaj tudi klerikalnih trgovcev, obrtnikov in posestnikov, zlasti pa tudi uradnikov, katerim se ob volitvah tako rada prilizuje. Prehajajoč k špecijalno škofjeloškim razmeram, dokazuje kandidat, da je klerikalna stranka ostala tudi našemu mestu vse lepe obljube na dolgu. Elektriko in vodovod so si morali Ločani sami oskrbeti, zakaj klerikalna deželnozborska večina rabi melijoracijski zaklad v prvi vrsti za — **melijoracijo svoje stranke.** Gradi se sicer nova cesta na kolodvor, za katero se je dosedanji poslanec g. Pirc leta in leta neumorno potegoval, a tudi ta cesta je izpadla tako, da je deželni zbor **prav gotovo ne bo poslal v razstavo!** Vrhu tega paralizuje dobroto te ceste v preobilni meri nova deželna cesta Žiri-Rovte - Logatec, ki bo odtegnila Škofji Loki velik del dosedanjega

LISTEK.

Cerkvene miši.

Povest iz sedanjosti.

Spisal L. C.
(Dalje.)

XLVII.

Na Ribniškem gradu
dvor sodni je zbran.
Aškerc: Pesnitve.

Veter zapihal je zdruge
strani —
hitro ste plašče po njem
obrnili...
Svoje prepričanje, ves
svoj značaj
kar na povelje ste brž
spremenili.
Aškerc: Mučeniki.

Prišel je dan glavne razprave pred okrajnim sodiščem na obtožbo Ivana Novaka proti kaplanu Urhu Čuku.

Kaplana Urha Čuka in njegovih 10 prič je peljal k razpravi France Srebrot na novem breku, katerega je ravno dobil iz Ljubljane. Možje so bili jako dobre volje, ker so morali na potu na sodišče ustaviti v par gostilnah, da so drli piko, ker se je prejšnji večer vršila v konsumnem društvu ob polnih štefanih jako dolga glavna skušnja za nastop pri glavni razpravi. Da so se možakarji ustavljali na potu k sodišču po gostilnah, se jim je pa tudi poznalo. Ko je okrajni sodnik oklical kazensko zadevo Novak - Čuk, prišli so v sodno dvorano obtožitelj Ivan Novak s svojim ljubljanskim zastopnikom in pa obdolženi kaplan Čuk s svojim zagovornikom, ki je vstopil naravnost zmagoslavno v one svete prostore, kjer se ljudem reže kruh pravice.

Prijazni okrajni sodnik, ki je sam obravnaval v ti kazenski zadevi, je pred vsem vprašal obtožitelja in obdolženca, če ni mogoče te zadeve urediti s primerno poravnavo. Na te prijazne besede okrajnega sodnika odgovoril je Ivan Novak, da se je pripravljen poravnati pod onimi pogoji, katere je njegov zastopnik že pismeno naznanil obtoženemu kaplanu in da mu radi ljubega miru rad pod temi pogoji odpusti.

Namesto kaplana se je pa na sodnikovo vprašanje zadrl njegov zastopnik, da odklanja vsako drugo poravnavo razun one, da obtožitelj nepogojno umakne svojo krivično obtožbo, plača dosedanje njegove obrambene stroške v ti zadevi v znesku 400 K in da žrtvuje za Slovensko stražo 200 K; to protiponudbo je pa zastopnik Ivana Novaka označil kot nesramno in jo z ogorčenjem odklonil.

Ko je sodnik videl, da je pri takem položaju poravnava izključena, začel je razpravo. Predočil je kaplanu Čuku pred vsem vsebino proti njemu sprožene obtožbe in ga pozval, da naj pove, kaj ima v svojo obrambo odgovoriti na to obtožbo.

Namesto kaplana je pa hotel takoj njegov zagovornik v obširnem govoru pojasniti kaplanovo stališče, česar mu pa sodnik ni dopustil, češ, da je obdolženec sam navzoč in da naj pred vsem on pove, če se čuti krivega ali ne in kaj ima navesti v svojo obrambo.

Kaplanov zagovornik je proti temu postopanju ogorčeno protestiral in prijavil ničnost, kar je sodnik mirno sprejel v razpravni zapisnik.

Od sodnika ponovno pozvan je mladi kaplan Čuk zelo bled stopil naprej in s tresočim glasom navedel, da se ne čuti krivega, ker v obtožbi navedenih obdolžitev ni nikdar spregovoril, temveč na dotičnem javnem shodu le ljudi svaril pred obrekovanjem in jim za svarilen vzgled navedel, da bi, če ne prenehajo s sovraštvom in obrekovanjem, celo tako daleč moglo priti, da bi se spravili nad dobro ime pokojnega obtoženega očeta in ga začeli morda celo dolžiti, da je kradel denar iz občinske blagajnice. Da je izrekel to svarilo na shodu, je storil le v izvrševanju onih dolžnosti, katere ima kot katoliški duhovnik; s tem pa ni delal nikomur krivice. Da je res vse tako, kakor je povedal, pa tudi lahko takoj potrdi s prisego. Njegova obrambena sredstva bode pa že navedel njegov zagovornik.

Ko je sodnik dal zapisati zagovor mladega kaplana, je pa vstal takoj njegov zagovornik ter v daljšem in zelo bojevitem govoru še bolj natančno popisal, katere besede je kaplan rabil na javnem shodu in tudi naštel 10 prič, v prvi vrsti Franceta Srebrota, ki bodo potrdile resnico tega zagovora. Sodnik je ta dokazni predlog sprejel v zapisnik in potem prešel k dokazovanju.

Od Ivana Novaka v njegovi pismeni obtožbi navedene 3 priče so pod prisego soglasno potrdile, da je mladi kaplan na shodu izrekel o pokojnem županu Blažu Novaku obdolžitev, da je pokojnik kot dolgoleten župan iz občinske blagajnice jemal in kradel denar in tako na škodo nesrečne orehoveljske občine množil svoje bogastvo. Pri teh svojih zaprisežnih izpovedbah so pa vse tri priče vztrajale odločno, čeprav jih je kaplanov zagovornik skušal z raznimi vprašanji spraviti v zadrego in čeprav jim je celo žugal z ovadbo radi krive prisege, za kar ga je pa sodnik odločno posvaril.

Ko so se izpovedbe teh prič zapisale v razpravni zapisnik, je pa sodnik sklenil zaslišati tudi nekaj razbremenilnih prič. Ker je zagovornik v prvi vrsti poudarjal, da je najbolj natančno slišal od kaplana resnično izgovorjene nedolžne besede trgovec France Srebrot, je pa sodnik poklical pred vsem Franceta Srebrota kot pričo v sodno dvorano. Predno je pa sodnik Franceta Srebrota zaslišal kot pričo, ga je pa posebno resno in ostro opozoril na važnost pričevanja v obče in pa na zelo neprijetne posledice krivega pričevanja ter potem proglasil takoj sklep, da se Franceta Srebrota v smislu § 170. štev. 2, kaz. pravd. reda ne bode zaslišalo pod prisego, ker se vrše proti njemu poizvedbe radi zločina.

Zagovornik mladega kaplana je ogorčeno protestiral proti temu sklepu, prijavil ničnost in zahteval podrobnejša pojasnila za to težko obdolžitev, katere niti sodnik brez dejanske podlage ne sme izreči.

Na ta ogorčeni protest kaplanovega zagovornika je pa sodnik vzel v roke sodni akt v rdečem ovitku in iz tega akta vgotovil, da je državno

prometa, in istotako bo kvarna za mesto cesta Železniki - Podbrdo. Obljuba novih železniških zvez je tudi pesek v oči, dokler se ne zanima za te zveze vojaška uprava. Za obrambo nekdaj sloveče domače industrije se ni ničesar storilo, čeprav bi bila Škofja Loka kot nalašča za kako strokovno šolo. Glede na važno in ugodno lego mesta ob izustju dveh dolin, vodečih v smeri proti italijanski meji bi morda ne bilo brezupno prizadevanje za kako vojaško garnizijo. Včasih je bil v Loki dokaj živahen tujski promet, sedaj se pa, mesto da bi se ga skušalo zopet oživeti, seje v Loki le seme najstrupenejšega sovraštva zoper bližnjika in ubija vsak poskus resničnega napredka. To dokazuje zlasti gonja zoper zaslužno gasilsko društvo, ki se mu odreka vsako podporo, ker je doslej požrtvovalno vzdrževalo — godbo! In vendar to društvo ni poznalo nikdar politike ter tudi sedaj ni v naprednih rokah. Hujska se stan zoper stan, društvo zoper društvo, soseda zoper soseda in celo tako daleč sega pri nas zelena politična strast, **da pusti župnik nalašč razpadati lastno župno cerkev,** samo iz togote, ter meščani nečejo pritrditi njegovim potratnim gradbenim načrtom. Tako ne sme in ne more dalje in ako se klerikalna stranka ne bode sama pravočasno spomnila zlatega nauka svojega sv. Tomaža Akvinskega, bo prišel čas, ko jo bodo vsi dobromisleči ljudje v deželi v to prisilili. — Govornik se nikomur ne vsiljuje, apeluje pa na zaupanje vseh, ki jim je na srcu blagor in boljša bodočnost našega rojstnega mesta. Živela Škofja Loka!

Zborovalci so sprejeli mirna, brezstrastna in vseskozi stvarna izvajanja svojega rojaka z velikim navdušenjem in odobravanjem ter je bila potem na predlog g. Nadila v obliki posebne resolucije soglasno sprejeta kandidatura dr. Trillerja, kakor tudi zahvala dosedanjemu poslancu g. Cirilu Pircu, ki so ga škofjeloški volilci živahno aklamirali. Ko je končno še Triller izrekel posebno zahvalo kranjskim volilcem na sijajni udeležbi, ki naj bo nadepolno znamenje trajne solidarnosti med obema mestoma in ko je kandidat za splošno kurijo g. Dolenec ob burnem odobrenju v navdušenih besedah pozivljal volilce k vztrajnosti, je predsednik zaključil vseskozi uspeli shod. — Škofjeločani! Pri volitvi v splošni kuriji ste že dali duška svojemu nezadovoljstvu nad neznosnimi razmerami, na junaški mejdan torej še 16. t. m. Korajža velja!

Shodi v Ljubljani.

V soboto se je vršil v gostilni pri Pavšku na Martinovi cesti zelo dobro obiskan shod naprednega političnega društva za vodmaški okraj, na katereme je govoril o deželnem gospodarstvu in o stališču naprednih poslancev v deželnem zboru gospod

Josip Turk.

Za njim se je oglasil k besedi župan ljubljanski gospod

dr. Ivan Tavčar.

Častiti volilci!

Mislim, da ni nobenega med vami, ki bi mislil, da ima župan ljubljanski prijetno in lepo življenje.

»Slovenec« je pisal zadnjič po shodu na klavnici, da sem prišel kupovat tja telečjo kri. (Smeh. Klici: Johanca!) Zaradi te kupčije se ne bomo prepirali. Telečje krvi nisem nikdar kupoval, pač pa je nekaj visokih gospodov v nasprotni stranki, ki so res špekulirali s telečjo krvjo.

Danes hočem govoriti o nekaterih klerikalnih lažeh. V svesti si, da govorim v okraju, v katerem je zlasti močno zastopan delavski stan, hočem konstatirati, da je neobhodno potrebno, da se v Ljubljani zgodi nekaj za delavstvo. **Gotovo pa je, da je v tem pogledu dežela mnogo močnejša in da bi imela kot bogatejši faktor dolžnost storiti nekaj za delavstvo. Vem, da mi bodo pritrdili tudi socijalni demokrati, v katerih pravičnost verujem, da**

v deželi kranjski ni stranke, ki bi bila nasproti delavcem krivičnejša, kakor klerikalna stranka.

Ena stvar pa je gotova. Če ostanem župan ljubljanski, se bo moralo tudi v tem pogledu nekaj storiti.

Resnica je, da Ljubljana danes v tem pogledu ni mogla storiti, kar bi bila rada, temu pa je pred vsem kriva denarna kriza. Kot župan ljubljanski si štejem v častno dolžnost,da dobim kakor hitro mogoče posojilo, da se izpolnijo obljube glede delavskih hiš. Drugače pa je pri deželi. Ta razpolaga z večjim denarjem in če trka deželni finančni minister ob deželno blagajno s svojim kopitom, mu morem samo reči: Bog vam ga blagoslovi. Za delavca pa klerikalna stranka ni izdala niti vinarja.

Dežela je dobila 14 milijonov posojila. Od tega posojila bo morala plačati Ljubljana 6 milijonov in le pravično bi bilo, če bi od tega denarja izdali vsaj 1 milijon za delavce. Kaka lepa delavska kolonija bi se mogla napraviti s tem denarjem! (Pritrjevanje.)

Še drugo naj omenim.

Odkrito pripoznam, da nisem bil prijatelj splošne in enake volilne pravice, ker sem vedel, da pride potem absolutno na krmilo klerikalna stranka in da bo svojo moč zlorabljala z onim zverinskim nasiljem, kakor je vidimo danes.

Kar nas stremi za napredkom, pa nas mora danes navdajati ideja, da se mora izpremeniti deželni volilni red tako, da dobe svoje zastopstvo tudi manjšine. Zato bomo v deželnem zboru tudi zahtevali

splošno in enako volilno pravico na podlagi proporcijonalnega sistema.

Še ena klerikalna laž poleg te, da ljubijo delavce, je ta, da pravijo, da preganjamo mi vero in jo devamo v nič. Večje laži si ne moremo misliti, ko so vendar grobokopi katoliške vere ravno voditelji klerikalne stranke v deželi.

Župan omeni in oriše slučaj paznika v prisilni delavnici Bučarja.

Taki slučaji so, ki glodajo na veri in vse dobre katoličane mora navdati strah, če pomislijo, da imamo take zastopnike vere v deželi.

Še drug slučaj. Eden prvih voditeljev te stranke je imel opraviti z žensko, ki ni bila njegova žena. Najmanj, kar bi moral vsak veren katoličan zahtevati, je to, da stopi sedaj na stran, da zaraste trava nad njegovo pregreho. Naša nasprotna stranka pa ga je postavila kot vzor-katoličana za kandidata svojemu vernemu ljudstvu.

Kot drugi govornik se je oglasil k besedi kandidat gosp.

Adolf Ribnikar,

ki je opisal potrebo napredne delegacije v deželnem zboru, zlasti z ozirom na dejstvo, da klerikalna stranka noče pripustiti nobene kontrole nad svojim gospodarstvom. Omenja električno centralo na Završnici in dejstvo, da je vsled klerikalnega gospodarstva v deželnem zboru odložil poslanec Mandelj svoj mandat, ker ni hotel biti sokriv delovanja dr. Lampeta in drugov. Deželni finančni minister pa je gradil svoje elektrarne naprej.

Govornik naslika nato, kako so se zvišali v letih klerikalnega gospodstva potni stroški in kakega sredstva se je poslužil dr. Lampe, da bi bil prikril visoke izdatke za razne deželne mogotce.

Omeni nato volilno reformo za mesto Ljubljano, ki so jo skovali v zadnjem zasedanju. Če je kdo prikrajšan po tej volilni reformi, je prikrajšan delavec. V III. razredu zahtevajo namreč za dosego volilne pravice triletno bivanje, dočim doseže volilno pravico v II. razredu vsak, ki plača tudi samo 1 vinar davka. Obenem volita tudi v III. razredu. Omeni nato škandalozni slučaj iz Tržiča, ko je deželni odbor s svojim volilnim redom prikrajšal delavce celo za pasivno volilno pravico. Enako krivično je, da ima kurija veleposestva torej 77 vpisanih volilcev 10 poslancev. Ker je med temi veleposestniki tretjina Slovencev, je jasno, da volijo 4 veleposestniki enega poslanca, dočim pride v splošni kuriji na kakih 45.000 ljudi šele en mandat.

Svojo ljubezen do delavstva so hoteli pokazati tudi z ustanovitvijo vajeniškega doma. Toda takoj so pokazali, da jim ne gre za drugo, kakor za strankarski institut in za korita, ker so odklonili prav vsako kontrolo.

Na shodu je govoril še gosp. Lavtar, ki je z njemu lastnim sarkazmom bičal razmere v deželi.

V nedeljo popoldne se je vršil shod **na Barju,** o katerem poročamo obširneje jutri.

Štajersko.

Prostovoljno gasilno društvo v Trbovljah priredi v petek, dne 5. decembra t. l. v dvorani gostilne gosp. Kukenberga svoj običajni Miklavžev večer.

Ponesrečen naskok na občino Šmartno pri Slovenjgradcu. Kakor znano, so se pri zadnjih občinskih volitvah združili klerikalci in nemškutarji, da bi vrgli napredni šmartinski občinski odbor. Toda pri volitvah v nedeljo, dne 31. avgusta so grdo propadli; dosegli niso niti tretjine vseh oddanih glasov. Klerikalno - nemškutarska zveza se je pokazala tudi pri ugovoru proti občinskim volitvam; vložili so ga namreč nadžupnik Lenart, nemškutar Schmidhofer, neki Pačnik in tovariši. Ugovor je bil na celi črti zavrnjen in volitve potrjene. Iz dotičnega odloka moramo pa nekatere posameznosti omeniti, ker so splošno zanimive. Politična oblast je na župnikov ugovor, da so se volitve vršile na nedeljo, odgovorila, da ni v občinskem redu proti temu nikakega ugovora in da se pri tem ni treba ozirati na nikake cerkvene slavnosti. Na župnikov naiven ugovor, da so zmagali v občini »nasprotniki katoliške cerkve«, je odgovorila politična oblast, da ona ne more pregovoriti volilcev, naj volijo drugačne kandidate kakor sami hočejo. To sta pa bili »najbolj« utemeljeni točki klerikalno - štajercijanskega volilnega ugovora. Štajercijanci se prav radi postavljajo s svojo svobodomiselnostjo, če treba, pa podpisujejo s fanatičnimi duhovniki najbolj pobožne in naivne rekurze.

Iz Šmarja pri Jelšah. Volitve v okrajni zastop so znova dokazale, da klerikalci niso gospodarji v našem okraju in zlasti, da je veliko davkoplačevalstva v naprednem taboru. Bila bi torej krivica, ako bi gospodarili z našim denarjem tisti, ki za okraj malo ali nič ne prispevajo. Zanimivo je tudi, da v posameznih klerikalnih občinah že preseda županova kuratela, v kateri bi jih radi imeli duhovniki. Treba je v okraju le sistematičnega dela v našem smislu, pa ga bomo popolnoma iztrgali iz klerikalnih rok.

Graško - mariborska električna centrala ob Dravi. »M. Z.« poroča: Že dalje časa so se vršila med mestoma Mariborom in Gradcem pogajanja za skupno električno centralo ob Dravi (pri Felberjevem otoku nad Mariborom), za katero ima mariborska mestna občina že koncesijo. Včeraj je graški mestni svet to pogodbo odobril in prihodnjo sredo se ukvarja z njo mariborski mestni svet. Ako jo tudi ta odobri, je gradnja nove velikanske električne centrale ob Dravi zasigurana.

Maribor. (Slovensko gledališče.) Na Miklavževo nedeljo, dne 7. t. m. ob 4. popoldne se vprizori za otroke zabavna igra »Pogumni krojaček«. Neposredno po predstavi nastopi Miklavž. V mali dvorani bode potem kratka zabava s plesom kakor zadnjič. Predprodaja vstopnic pri gosp. Weixlu, Glavni trg 22. — Darila pravočasno oddati.

Iz Ptuja. Slovensko gledališče v Ptuju. V ponedeljek, to je na praznik dne 8. decembra t. l. priredimo popoldansko predstavo za naše male, in sicer se igra krasna igrica »Rdeča kapica«, čarobna pravljica v štirih dejanjih. Po predstavi nastop sv. Miklavža s sijajnim spremstvom. Pridite v obilnem številu, žal vam ne bo. Začetek točno ob pol 4. popoldne.

Iz Ptuja. Posrečilo se nam je v življenje spraviti zopet rogozniško narodno godbo; kapelnik je znani Bračič, predsednik društva pa dr. Gosak. Pod okriljem tega društva se nahaja tudi tamburaški zbor, ki izborno sodeluje pri gledaliških predstavah.

Iz Ptuja. Naše dramatično društvo je priredilo v nedeljo zvečer v »Narodnem domu« gledališko predstavo. Uprizorila se je ljudska igra »Zaklad«. Ta predstava je bila obenem poslovilna predstava pridnega društvenega režiserja gosp. dr. Brunčka.

Iz Ljutomera. Ker so se okoli Sv. Križa pojavili nekateri slučaji pasje stekline, je okrajno glavarstvo odredilo za sodna okraja Ljutomer in Zgornjo Radgono pasji kontumac.

Graški »Sokol« naznanja, da se vrši dne 13. decembra »Miklavžev večer«.

Koroško.

Nesreča na beljaškem kolodvoru. Na beljaškem kolodvoru je povozil poštni vlak št. 740, ki pride ob 8. zjutraj v Beljak dva železničarja. Eden izmed teh, Ljubič, je obležal mrtev, drugi je težko ranjen. Nesrečo je povzročila gosta megla.

Samomor. Samomori v Celovcu se vedno bolj množe. Kakor smo poročali se je predvčerajšnjem utopila neka ženska v kanalu in že zopet poročajo o drugem samomoru. Včeraj popoldne so našli v kleti skladišča za brzovozno blago na glavnem kolodvoru železniškega delavca Jurja Mika obešenega na žici. Poklicani zdravnik je konstatiral, da je bil obešenec že več ur mrtev. Mik je bil 28. t. m. od okrajnega sodišča obsojen zaradi zakonolomstva na 8 dni zapora ter je takoj po obravnavi izjavil, da bo izvršil samomor.

Primorsko.

Tat si najame poštno predalo. Na goriški pošti se je zglasil pred kratkem baron Levecov in si je najel poštno predalo. Hodil je redno vsak dan na pošto in pobiral iz predala pisma in časnike. — Plemeniti Levecov, ki živi s svojo soprogo rojeno grofico Lanthieri se je začudil, ko ni dobil nobenega pisma in nobenega lista. Končno je šel na pošto in razkrila se je tatvina. Počakali so drugi dan najemnika poštnega predala in ga aretirali ravno ko je pobiral pisma. Tat se imenuje Armich. Ko so ga prepeljali v ječo, je nekaj časa razbijal, nato pa se je obesil na rjuho. Paznik ga je sicer pravočasno odrezal, toda mož je bil že tako slab, da so ga morali odpeljati v bolnišnico.

Nesreča na kolodvoru v Korminu. V soboto popoldne je trčil na kolodvoru v Korminu poštni vlak v neko lokomotivo. Da se ni pripetila velika nesreča se je zahvaliti strojevodji vlaka. Materijalna škoda je precej velika.

Nove vojašnice rasejo v zadnjem času posebno pri nas na jugu kot gobe. Lovski bataljon št. 29 v Tržiču ima svojo kolesarsko stotnijo. Za to stotnijo bo zgradila sedaj občina novo vojašnico.

Laške demonstracije. Naši avstrijski Lahi pomešani z Lahi iz odrešenega kraljestva postajajo vedno bolj predrzni. Imajo že posebno v Trstu vse kar hočejo, manjka jim še edino univerza. Drugim odrekajo vse, celo to, česar kulturni narod svojemu sosedu odrekati ne sme, če noče trpeti na svojem ugledu. Pred vsem se zaletavajo v Slovence. Nemcem, katere smatrajo za zaveznike, še privoščijo kaj, toda Slovencem absolutno nič. Značilno je to za laško taktiko. Ob Primorju so gospodarji Slovani in Italijani. Solidarnost obeh gospodarjev bi povzdignila Primorje, moči obeh narodov bi primerno naraščale in se jačile in takrat še le bi postalo naše Primorje s Trstom na čelu to, kar bi moralo biti. Toda Italijani so započeli drugo taktiko, ki pa se jim bo slabo obnesla. Ko jim je vlada nekoliko zajezila uvoz iredentistov iz Italije in ko je vsaj nekoliko priznala predpravice svojih državljanov pred laškimi privadranci, ki zasedajo najboljša mesta in hočejo zagospodariti Trstu in Primorju, ko so potihnili nekoliko avstrijski in italijanski glasovi glede namestniških odlokov, so začeli Italijani rogoviliti zopet za svojo univerzo. Laški vseučilišniki so vprizorili strašno rabuko v Gradcu. Ko so jim dali Nemci pošteno lekcijo, so se odpeljali v Trst. Tam se je vprizoril pod mogočno zaščito tržaškega župana in mestnega sveta štrajk laških šolarjev

---

pravdništvo uvedlo proti Francetu Srebrotu uvodne poizvedbe, ker je osumljen zločina goljufije, storjenega s tem, da je v izvršilni zadevi nedol. Frana Kisovca radi 160 K, katera je tekla pri tem sodišču zoper Franceta Srebrota, predložil izkaz svoje imovine in resničnost tega izkaza potrdil tudi z razodetno prisego, čeprav je utemeljena domneva, da se vsebina s prisego potrjenega spiska imovine ne strinja z resnico.

France Srebrot je obledel in se začel tresti kakor šiba, ko je iz ust resnega sodnika slišal to, zanj zelo neprijetno, a tudi zelo nevarno novico, ki je zaeno tudi za nekaj časa zaprla usta sicer zelo zgovornemu in bojevitemu kaplanovemu zagovorniku.

Sodnik je nato pozval Franceta Srebrota, da naj po resnici izpove, kaj je obdolženi kaplan Urh Čuk govoril na znanem javnem shodu o Blažu Novaku. Na največje presenečenje mladega kaplana je pa France Srebrot skoraj jecljaje odgovoril, da je bil na shodu sploh velik šunder in da je on stal preveč oddaljen od govorniškega odra, vsled česar ni razumel, kaj je kaplan govoril o Blažu Novaku. Pri ti svoji izpovedbi je pa ostal France Srebrot, čeprav sta mu kaplan in njegov zagovornik skušala osvežiti spomin s tem, da sta mu polagala na usta kaplanov zagovor in mu pretila z neko, po njem samem napisano izjavo.

Ko je sodnik zapisal Srebrotovo izjavo, je pa ta urnih krač, kakor bi za njim gorelo, odhitel iz sodne dvorane, kjer je pred dvorano enemu izmed zbranih možakarjev pošepnil na uho, kaj je doživel pri razpravi, kar je le-ta hitro povedal svojim tovarišem.

Sodnik je pa na to vprašal kaplana in njegovega zagovornika, če v očigled izpovedbi Franceta Srebrota še vztrajata pri tem, da se zaslišijo tudi ostale razbremenilne priče, kar sta ta dva odločno potrdila. Sodnik je vsled tega dal poklicati v dvorano kot drugo pričo nekega kmeta, ki je skoro tudi vstopil v dvorano v vidni zadregi vrteč svoj klobuk v rokah. Tudi ti priči je sodnik z vso resnobo in strogostjo ponovil oni opomin, katerega je prej napravil Francetu Srebrotu in ga še posebej ostro pozval, da mora ne glede na desno in levo govoriti edino-le čisto resnico. Nato je sodnik pričo zaprisegel in jo izprašal o stvari. Toda tudi ta priča je nesrečnega kaplana pustil na cedilu, ker je enako kot France Srebrot navedel, da je stal zelo oddaljen od odra in da radi oddaljenosti in šundra ni slišal natančno izgovorjenih besedi. Pri ti svoji izpovedbi je pa ostal vzlic poskusom kaplanovega zagovornika, da bi iz njega izsilil za kaplana ugodnejše pričevanje. Sodnik je potem zaslišal po vrsti še vse druge kaplanove razbremenilne priče, ki so pa na kaplanovo največje začudenje izpovedale vse tako, kakor France Srebrot, da torej nič ne vedo; le nekaterniki so še pristavili, da so bolj slabega spomina. Kaplanu je prihajalo vedno bolj vroče, ker je opažal, da se lušči kamen za kamnom od one ponosne zgradbe, ki sta jo gradila s Francetom Srebrotom skozi dobrih 14 dni v prostorih konsumnega društva in ki naj bi mu izvojevala zmago proti Ivanu Novaku. Navdajati ga je pa začela tudi skrb nad izidom te kazenske zadeve, ker mu je bilo pričakovati obsodbe in to še celo zelo stroge obsodbe. Z bojaznijo v očeh se je ozrl, ko je bila zaslišana zadnja priča, v svojega zagovornika, ki je pa med tem časom tudi že izgubil znatni del svoje poprejšnje ognjevitosti, bojevitosti in zgovornosti ter postal precej nervozen.

Razpravni sodnik je nato vprašal obe stranki, ako imata še kak predlog, ker misli sicer zaključiti dokazovanje in razpravo. Tem svojim besedam je pa podal še vprašanje, če se ne bi stranki hoteli sedaj poravnati, ko je ves položaj popolnoma razjasnjen. Na to sodnikovo vprašanje je zastopnik Ivana Novaka po kratkem posvetovanju s svojim pooblastiteljem omenil sodniku, da je še vedno pripravljen k poravnavi, vendar zahteva sedaj, da mora poleg vseh obtožiteljevih stroškov in že znanih glob prevzeti obtoženi kaplan nase še podpis primerne izjave pred sodiščem in prečitanje te izjave raz leco in pred občinsko hišo.

Temu predlogu se je pa kaplanov zagovornik uprl z vso odločnostjo in napravil protipredlog, da se imenom kaplana poravna le tako, da se tožba umakne proti izjavi, ki jo bode on narekoval in proti temu, da trpi vsaka stranka svoje stroške. To svojo protiponudbo je pa podprl s plamtečim govorom, v katerem je odrekel obtožitelju Ivanu Novaku sploh vsako pravico do obtožbe in to svojo trditev takoj podprl s tem, da je predložil ono izjavo obtožiteljeve matere županove vdove Neže Novak, katero je sestavil svojedobno župnik dr. Jurij Podpečnik in v kateri je županova vdova izrecno odpustila obrekovanemu kaplanu vsako, proti njenemu pokojnemu možu izrečeno razžalitev in sočasno odrekla tudi svojemu sinu pravico do obtožbe, češ, da pristoja taka pravica edinole nji, kot preživeči vdovi.

Sodnik je priklopil od kaplanovega zagovornika predloženo izjavo Neže Novak k zapisniku, sočasno pa kolegijalno omenil proti kaplanovemu zagovorniku, da po njegovem pravnem mnenju le - ta izjava ne more oropati zasebnega obtožitelja kot sina njegove samostojne pravice, da se iz pietetnih razlogov požene za napadeno čast svojega pokojnega očeta, ker ima tako pravico tudi vsak zapustnikov otrok in ne samo zapustnikova vdova, vsled česar bi bilo za obtoženega kaplana gotovo najboljše, ako sprejme poravnalni predlog zasebnega obtožitelja, ker bi utegnila z ozirom na posebno občutnost izrečenih žalitev in na vse druge okolnosti kazen izpasti zelo strogo, ker določa zakon za take kaznive čine kazen od enega do šest mesecev.

Ko je pa kaplan Čuk slišal sodnikove besede o kazni od enega do šest mesecev, je pa prebledel in s tresočim glasom zaklical, da sprejme vse pogoje obtožiteljeve. Ker je ostal tudi Ivan Novak mož beseda, je nato njegov zastopnik narekoval z dovoljenjem sodnika v zapisnik sledečo izjavo:

»Jaz Urh Čuk, kaplan v Orehovljah

a) priznavam, da sem na javnem shodu v Orehovljah napadel lažnjivo, krivično, nesramno in neotesano neomadeževano ime pokojnega župana Blaža Novaka in da sem se kakor divja hijena spravil na grob moža poštenjaka, kateremu ne morem očitati niti najmanjšega nepoštenega dejanja;

b) se z ozirom na dejstvo, da sem svoje obrekovanje izustil zgolj iz neodpustljive hudobije in s preudarkom, zavežem prečitati s svečanim in povzdignjenim glasom le - to svojo današnjo izjavo raz leco v cerkvi sv. Petra v Orehovljah najkasneje v treh tednih, in sicer, ne da bi izpustil ali pridejal kako besedo k izjavi in ne da

in šolaric. Ta stavka je sama na sebi otročja in brez pomena. Dokazano je, da so Italijani stavko zasnovali in postavili na branik nahujskano mladino, samo zato, da lahko trobijo v svet neverjetno vest, češ taka krivica se nam godi, da je zapustil celo šolar klop in knjige in šel na cesto iskat svojih pravic. Ta Kašperl - teater v Trstu je bil umetno napravljen, in dijaki so bili kot na vrvici. Komaj je izbruhnila ta mlada sila in udrla iz šole na tržaške ceste, že so se odzvali dijaki v drugih krajih. Mi simpatiziramo z našimi mučeniki. Toda kakor je bila cela ta komedija umetno zasnovana in visoko vzvišena, tako klavrno in nizko je končala. Šolarček je vzel svoje knjige in zlezel v klop kamor pristoja. Italijani pa so za eno blamažo bogatejši. Tudi univerza če bo zidana, na tak temelj ne bo držala. Torej, to je bila najnovejša laška komedija, ki se je sedaj končala in dosegla edino to, da so Italijani dokazali, da ne zamorejo ničesar sami, in da sedaj marsikoga boli glava. Vstali so tudi seveda zvesti bratci Italijanov v Italiji, priredili par izgredov po raznih mestih, malo popijančevali na ta račun, dobili nekoliko batin od policije in stvar je bila končana. Toliko je na tem, in tako je in naj pišejo laški listi kar hočejo in kolikor hočejo. Da so Lahi dobri komendianti, to pa vemo mi in cel svet.

Stavka kočijažev v Trstu. Tu so pričeli stavkati kočijaži in vozniki splošne transportne družbe in sicer zato, ker se družba po novem letu noče držati stare pogodbe in hoče napraviti novo pogodbo, s katero bi bili vozniki zopet prikrajšani. Do sedaj stavka 280 voznikov.

Konec komedije. Pod tem naslovom piše »Edinost« o klavernem koncu šolarske stavke v Trstu. Med drugim razmotriva sledeče zanimivo vrašanje. Kaj ukrene državna šolska oblast glede onih šolskih vodstev, ki so pomagala štrajkati svojim učencem. Posebno radovedni smo, kaj se zgodi na c. kr. obrtni šoli, katere gojenci so se pri tej komediji posebno odlikovali. Morda pa je, kot je navadno pri Italijanih, tudi laškim šolarjem vse dovoljeno.

Gibanje med tržaškimi uslužbenci. V sredo se je vršilo v Lošinju veliko zborovanje državnih uslužbencev. Sprejeta je bila resolucija, ki zahteva draginjsko doklado, uvrstitev Lošinja v višji razred in službeno pragmatiko.

Zagoneten umor. Pod tem naslovom smo poročali včeraj, da so našli ribiči v morju žensko glavo, ki je bila odsekana od trupla. Žensko niso mogli spoznati. Sedaj se je stvar nekoliko pojasnila. V Smicevicu se je sprl delavec Ivan Flah s svojo ženo in ji je med prepirom odsekal s sekiro glavo. Po zločinu je Flah izginil in kmalo nato so ga našli v Cirkvenici v nekem globokem jarku, mrtvega, brez roke. Flah je skočil v jarek, pri tem pa mu je odtrgalo roko. Najdena glava je bržkotne glava njegove žene.

Turški defravdant. Parnik »Laura« je pripeljal iz Amerike Turka Huseina Aonia, ki je poneveril v Carigradu na pošti 200 turških funtov in pobegnil v Ameriko. Aonia peljejo na zahtevo turške vlade v Carigrad.

---

bi pristavil kako upravičbo ali kak drug dodatek.

c) zavežem se nadalje v istem roku preskrbeti, da se bode le - ta izjava brez vsakega pristavka in izpremembe prečitala na moje stroške pred občinsko hišo v Orehovljah;

č) zavežem se nadalje v zahvalo, da se mi je odpustilo, plačati v roku dveh mesecev na roke zasebnega obtožitelja Ivana Novaka za občinske reveže v Orehovljah 50 K, za orehoveljsko gasilno društvo 50 K in za tamošnje bralno društvo 50 K, torej vsem skupaj 150 K;

d) zavežem se nadalje plačati na roke zastopnika zasebnega obtožitelja v roku treh mesecev zastopniške stroške v sporazumno določenem znesku 140 K;

e) končno se iz dna srca zahvaljujem zasebnemu obtožitelju, da mi je na mojo milo prošnjo zgolj iz velikodušnosti odpustil moje hudobne, krivične, lažnjive in nesramne žalitve, ter me tako v svoji velikodušnosti rešil sramotnega zapora, katerega sem za svojo brezkončno hudobijo pošteno zaslužil.«

Kaplanov zagovornik se je najodločnejše protivil narekovani poravnavi, mladi kaplan ga pa v svojem strahu niti poslušal ni, temveč preko njega pristopil k mizi, podpisal poravnavo, potem jo pa, ne da bi rekel bev ali mev odkuril kakor polit pes iz sodne dvorane. Veliko manj ošabno, kakor je vstopil, mu je pa sledil kmalu nato njegov zagovornik.

(Dalje prihodnjič.)

Ponesrečen parnik. Iz Pulja poročajo, da je nasedel na pečine parnik »Petka« last dubrovniške parobrodne družbe. Parnik je zelo poškodovan in ni gotovo, če ga bo mogoče rešiti.

Izprtje delavcev v tovarni za torpede na Reki. V ti tovarni vladajo za delavce neznosne razmere. Gotovi inženirji in delovodje šikanirajo delavce na tak način, da more razburiti tudi najbolj pohlevnega človeka. Vsled takega ravnanja so napadli včeraj delavci inženirja Hasenteufelna in delovodjo Suplika. Obmetavali so jih z ogljem. Vodstvo tovarne je vsled tega izprlo 1300 delavcev.

Volilci!

Shranite legitimacije za ožjo volitev, ki bo v soboto!

Dnevne vesti.

+ **Ožja volitev v Ljubljani.** Pri včerajšnji volitvi je sicer dobil narodno-napredni kandidat Josip Turk **nad 1200 glasov več,** kakor njegov protiliberalni kandidat Kregar, vendar je potrebna **ožja volitev.** Provzročili so jo pač tisti, ki so svoja osebna nasprotstva postavljali nad strankarsko disciplino. Prazni in razcepljeni glasovi so vzrok, da je potrebna ožja volitev. Dasi pa pride do ožje volitve, je vendar včerajšnji dan pokazal, **da nazaduje klerikalna stranka tudi v Ljubljani.** Leta 1911. je dobil dr. Gregorič še 1642 glasov, letos pa Kregar le še 1526, torej so klerikalci nazadovali za 116 glasov, dočim so se napredni glasovi — vzlic praznim in razcepljenim glasovom — pomnožili. Leta 1908. je dobil Turk 1120 glasov, leta 1911. jih je dobil dr. Ravnihar 2664, včeraj pa jih je dobil Turk že 2684. Včerajšnja volitev je pokazala in ožja volitev bo potrdila, **da stoji napredna stvar v Ljubljani tako trdno, da se klerikalcem še sanjati ne sme, da bi jo premagali.**

+ **Ožja volitev se vrši v soboto dne 6. t. m. od 8. dopoldne do 2. popoldne na istih voliščih kakor včeraj.** Volilci bodo v petek dobivali glasovnice na deželni vladi, na razpolago pa jih bo imela tudi stranka za svoje volilce.

+ **Neveljavnih glasovnic** je bilo pri včerajšnjih volitvah v Ljubljani nad 200. V dvorskem okraju sta bili med temi dve, ki sta povročili splošno veselost. Na eni je bilo napisano: **»Janes Krek, vulgo Weiberschreck«,** na drugi pa: »29. decembra 1912, nedelja — maša dr. Kreka za izgubljeni krancelj in za vse vlačuge«.

+ **Glavna volilna komisija za včerajšnjo deželnozborsko volitev v Ljubljani** se je vršila danes dopoldne ob 10. uri v Mestnem domu. Po pregledu volilnih zapisnikov je konstatiralo, da je bilo pri včerajšnjih volitvah oddanih 5747 glasov. Od teh je bilo veljavnih 5511, neveljavnih pa 236. **Josip Turk je dobil 2684 glasov,** Ivan Kregar 1526, Etbin Kristan 842, Herman Brandt pa 444. Absolutna večina znaša torej 2756. Ker te večine ni dobil nobeden kandidat, je potrebna **ožja volitev.**

+ **Podel napad.** Včerajšnji »Slovenec« je v svoji posebni izdaji prav po klerikalno napadel brzojavnega monterja g. Havlička, češ, da je svoje delavce silil, da bi napredno volili. Toda Havliček ni ničesar zakrivil, kar bi mu ne bilo dovoljeno po zakonu, zato se tudi »Slovenčevih« napadov čisto nič ne boji. Res je, da je dal enemu izmed delavcev nasvet, ko ga je le-ta vprašal, koga naj voli ali Slokarja ali koga drugega, da naj voli le Slokarja, ker je le-ta pošten in vsega zaupanja vreden mož. To je bil ves Havličkov »greh«, ki pa gotovo ni bil tako velik, kakor tisti, ki sta ga storila vodiški župan in učitelj, ki sta istega delavca 3krat prišla pestit, da bi mu izvabila glasovnico. In ker je jima delavec vedno odgovoril, da zna sam pisati in tudi sam preudariti, katerega kandidata kaže voliti, zato sta nemara ta moža sedaj jezna in si skušata svojo jezo ohladiti nad docela neprizadetim g. Havličkom, ker mislita, da je ta delavca naučil, kako naj odpravi nadležna agitatorja. Pa poštenjaka se motita, ker dandanes so že tudi delavci sami tako pametni, da znajo spoditi klerikalne nadležnike.

+ **50.000 — 31.000.** Pri včerajšnji volitvi iz splošne kurije je bilo oddanih za klerikalce okroglo 50.000 glasov, za protiklerikalce pa okroglo 31.000 glasov. Vzlic temu pa dobe klerikalci deset mandatov, protiklerikalci pa le en mandat. To je čisto gotovo velikanska krivica volilnega reda. Tako ogromna manjšina, kakor jo izkazujejo proti klerikalcem oddani glasovi na deželi (brez Ljubljane) — pa ne dobi nobenega zastopnika. Če bi bil za deželnozborske volitve vpeljan proporcijonalni sistem, kakor je za občinske volitve v Ljubljani, bi na deželi dobila manjšina **tri mandate.**

+ **Kako je dr. Triller izpremenil svoje nazore?** Tako vprašuje »Slovenec«, češ, v deželnem odboru je sam glasoval za revizijo mestnega gospodarstva, sedaj se pa pritožuje zoper njo. Počasi vozimo! Dr. Triller je v dotični seji izrecno naglašal, da se ne protivi reviziji, **v kolikor je po zakonu dopustna,** ter je prepričan, da je pri mestnem gospodarstvu vse v redu, ter bo zamogla in morala objektivna revizija le na laž postaviti »Slovenčeva« natolcevanja. Po zakonu **pa je dopustna le revizija občinske glavinske imovine, oziroma preiskava, v koliko je ta imovina nedotaknjena.** Le v tako revizijo je torej deželni odbornik dr. Triller dovolil in naravno je, da se tako zakonito dopustni reviziji že kot podžupan ni hotel in ni smel protiviti. Tako revizijo bi morali dovršiti tudi najnesposobnejši deželni uradniki v **par dneh,** dočim sedaj nad vse teatralično sestavljena deželna »revizijska komisija« že tri tedne dela na magistratu zgol **napotje** in vtikava svoj nos brez vsake pravice in edino iz strankarske radovednosti v akte in stvari, ki je prav nič ne brigajo. **Potrebno delo v magistratnih in deželnih pisarnah pa mora počivati.** — Taki reviziji se je torej tudi dr. Triller po svoji dolžnosti vprl in skrajni čas je, da se pokaže deželni gospodi pot — domov.

+ **Klerikalni lopovi** si upajo naprednjakom očitati, da so pri včerajšnjih volitvah sleparili in terorizirali volilce ter jih silili, da morajo napredno voliti. Kaj takega si nam upajo očitati ljudje, **ki so v žganjarni krščansko - katoliškega vzornika Polaka kupovali glasovnice po 5 kron** in ki se vzdržujejo na površju samo vsled **terorizma in nasilstva duhovščine** in vsled **sleparij,** ki jih — ne mene se za zakone — izvršujejo pristaši klerikalne stranke na deželi vsepovsodi. Saj ve vsa javnost in vlada, o tem smo prepričani, tudi, da bi Šusteršičeva stranka šla v tem trenotku rakom žvižgat in ribam gost, ko bi bile **res svobodne in poštene** volitve. Notorično je znano, da so klerikalni župani po deželi enostavno izpustili iz volilnih imenikov na **tisoče in tisoče** naprednih volilcev in jih na ta način **oropali** volilne pravice. Ako bi se ne bili klerikalci že na ta način iznebili par tisoč protiklerikalnih volilcev, bi že to pot **propadli v par okrajih,** ali pa bi prišli **v ožjo volitev.** To bi se bilo prav gotovo zgodilo kljub terorizmu in navzlic vsem nasilstvom in volilnim sleparijam! Kako »delajo« duhovniki in njihovi podrepniki volitve, je itak znano vsemu svetu. Kar ne storita prižnica in spovednica, kjer se s peklom in hudičem preparira volilce, opravita župnik in kaplan v zadnji noči pred volitvami, ko hodita od hiše do hiše in »delata« na svoj način »ljudsko voljo«. Samo zadnji dan naj se internira politikujoče duhovnike v župnišču, pa se bo takoj pokazala **prava ljudska volja** in prepričani smo, da bi v tem slučaju ne bil izvoljen **niti eden klerikalec.** Tako je in nič drugače, katoliški nasilniki in sleparji!

+ **Volitev na Gorenjskem.** Komaj je župnik Piber utekel svoji usodi. Zmagal je samo z večino 667 glasov. Samo 667 glasov je bilo zanj več oddanih kakor proti njemu, vštevši razcepljene in neveljavne glasovnice. Še leta 1911. je bilo oddanih 4930 klerikalnih glasov, letos pa le še 3990. **Klerikalci so torej zazadovali v tem okraju za okroglo tisoč glasov,** med tem, ko je neodvisni kmečki kandidat leta 1911. dobil le 814 glasov, sedaj pa že 1654 glasov. Ali razume župnik Piber pomen teh glasov?

+ **K izidu volitev v novomeškem okraju.** V Novem mestu: profesor Škerlj 216, nasprotni kandidat 74 glasov. Soc. demokratični kandidat Čobal je dobil 4 glasove, Matzelle 2, Rosmann, Handler, Matjašič in Zurc po 1. Praznih glasovnic 19 (baje od Nemcev). Volitve so se vršile mirno. V Kandiji: Prof. Škerlj 163, Mihelčič 368, Zurc 6, Trškan 2, Zupančič, Klinc, Čobal, Košiček, Dular po 1 glas. Na Dularjevi glasovnici je bilo zapisano: Jaz volim deželnega poslanca Dularja, to je možak! (Baje mu je »zaupnico« postavil sam g. Zurc v spomin, da je prevzel Dularjev mandat.) Nekdo je na glasovnico zapisal: Klerikalcem nič, naprednjakom nič. Vseh vkup je v Kandiji volilo samo 557 volilcev od približno 800. Kandidat g. profesor Škerlj je v tej skupini izgubil najmanj 60 glasov na ta način, ker sta šmiheljski župnik in kaplan že na vse zgodaj zjutraj stregla na volilce. Tik pred voliščem sta čisto predrzno ljudem podpisovala glasovnice, tudi takim možem, ki niti vedeli niso za kandidate. Ne da bi bila volilce kaj vprašala, sta kar popisovala Mihelčiča. Kolikor volilci niso imeli strahu pred njima kot duhovnikoma, je za večji pritisk preskrbel še iz kmečkih žuljev debelorejeni tajnik klerikalne posojilnice Franc Mervar, ki je delal družbo zdaj kaplanu, zdaj župniku. Če pomislimo, da so kmetje večinoma zadolženi ravno v tej posojilnici, potem si lahko mislimo, kako je bilo z volilno svobodo teh revežev. Pa tudi pravniško asistenco sta imela oba duhovnika in sicer v osebi pravnika Medveda, ki jima je dajal »pravna« navodila. Tej omejitvi volilne svobode je napravilo orožništvo konec s tem, da je župniku ukazalo, da če že piše, mora vsakemu volilcu povedati imeni obeh kandidatov. Župnik Terškan se je orožniku iz kraja obotavljal, češ: »jaz nisem dolžan povedati tudi ime nasprotnega kandidata.« No, potem pa se je udal, seveda le če je videl, da ga nihče ne opazuje. Da je prišel na volišče samo agitirat, dokaz, da župnik niti volilec ni in ni imel pravzaprav nič iskati na volišču. Ko se mu je to izrecno povedalo, je izginil. Dočim sta ta dva tako drzno »delala« za stranko, se od Škerljove strani ni nihče upal niti ene glasovnice na volišču podpisati. Značilno je tudi, da se govori, da je vodja deželne kmetijske šole vsem na zavodu službujočim podpisal glasovnice za Mihelčiča. Za gotovo je en slučaj znan, ko dotični niti ni vedel za ime kandidatov, pa tudi pisati ni znal. Vprašan, kako je prišel do Mihelčiča, je rekel: **»Naš gospod so vse napravili kakor se jim je prav zdelo.«** In ta g. vodja je bil volilni komisar. — V Vavti vasi: Prof. Škerlj 5, župan Klinc 10, Mihelčič 99. Tu je zopet znani župnik Zakrajšek opravljal svoj »posel« in sicer čisto nemoteno, ker ravno temu največjemu vsiljivcu okrajni glavar niti orožništva ni pustil prisostvovati na volišču. Ker od napredne strani ni bilo nikogar v kontrolo, je župnik čisto nemoteno delal kar je hotel. Ljudem se je to tako ostudno zdelo, da so sicer šli volit, kakor jim je župnik zapisal, ampak so rekli, da je to pač zadnjo pot. Na tem volišču bi bil Škerlj dobil najmanj 40 glasov, ki so bili že ugotovljeni. Župnik se je tako dobro pripravil, da je imel kar štampilijo za glasovnice. — V Prečini: Prof. Škerlj 113, Mihelčič 221. Tudi tukaj so rabili štampilijo. Planinškovi pobje so bili največja opora kaplanu in župniku. Prečina bi bila dala tudi še blizo 50 glasov več za Škerlja, če bi se bili naprednjaki malo bolj potrudili že za kontrolo volilnega imenika, iz katerega je bilo veliko naprednih volilcev izpuščenih, pa jih ni nihče reklamiral. Več volilcev tudi ni dobilo volilnih dokumentov dostavljenih. Najbolj se je postavila najnovejša občina Gor. Polje, kjer je prof. Škerlj dobil 3 glasove več (32), nego Mihelčič (29).

+ **Jeseniški klerikalci** so imeli na Savi v Katoliškem domu shodek, na katerem je nastopil tudi obč. odbornik Korošec (imenovan predsednik savskih norcev) in nesramno psoval naprednjake in socijalne demokrate. Da ne bo samo Korošec obhajal klerikalne zmage, nego da bodo imeli tudi naprednjaki kako veselje, naj bo pa c. kr. orožništvo tako prijazno in naj prime Korošca za njegova tatinska ušesa. Korošec je bil namreč neki večer na tovarniškem svetu zasačen, ko je kradel; zasačil ga je uslužbenec pri gozdnem uradu, pa ga iz usmiljenja ni ovadil. Tak predsednik katoliškega društva, ki je tako nesramno psoval naprednjake in socijalne demokrate, že zasluži, da dobi malo počitka v kranjskogorski špehkamri. — Med obč. odborniki na Jesenical vlada anarhija, kakor kje v Albaniji. Oskrbnik Čebulove hiše hoče svoj naslov premeniti in bo nosil ime »gostač Čebulj v hiši Ljudske posojilnice v Ljubljani«. Tako se je baje sam izrazil, ker je bil mesto oskrbnika le zapravljivec. Srečno pot.«

+ **Klerikalna nasilstva** pri včerajšnjih volitvah so bila tako očividna, da tega ni treba posebej še poudarjati. Kjer ni drugega izdalo, so pa glasovnice razveljavljali. V logaškem okraju je bil pritisk grozen. V **Borovnici in pri Sv. Joštu** so klerikalni zaupniki delali na tak način, da ne bo ostalo samo pri tej notici. Tudi v **Žireh in Godoviču** in sploh v krajih, kjer vladajo klerikalni župani, niso brez prida študirali klerikalno tajno brošuro: Kako se nasprotnika pri volitvah ogoljufa? Pa kljub temu so se samostojni kmetje dobro držali. Črni vrh nad Idrijo je vreden, da ga pohvalimo, tudi Rakek je napredna trdnjavo, da malo takih, Hotederšica se krepko drži in oba Logatca. Spodnja Idrija je dobila protiklerikalno večino. Tudi cerkniška dolina je vredna pohvale, klerikalizem ne napreduje in naše vrste rastejo! Naprej tako!

+ **Na volišču v Mostah** je vzbujalo občo pozornost in nezadovoljnost, da je oddal mesar Prusnik še po 3. uri, ko je bil čas za volitev že potekel, svojo glasovnico ter se povrhu izkazal komisiji celo še z zeleno legitimacijo. Tudi vladni komisar s tem ni bil zadovoljen, komisija pa je kljub temu sklenila, da se Prusniku dovoli oddati glasovnico.

+ **Strah pred Kamilo Theimerjevo** je v klerikalnih krogih naravnost nepopisen, a popolnoma naraven. **Kamila Theimer ve še take klerikalne skrivnosti,** da stresa marsikaterega klerikalca groza, kadar se nanje zmisli. Zato tudi **zavlačujejo klerikalci odločitev o Theimeričinih tožbah.** Odgovorna urednika »Slovenca« in »Gorenjca« sta enkrat zbežala, drugič pa prosila za delegacijo drugega sodišča — le da bi **zdaj ne bilo obravnav, nego šele koncem februarja.** Gdčna. Theimerica pa je **sulico obrnila.** V Ljubljani se namreč vrše porotne obravnave le vsake **tri** mesece, na Dunaju pa **vsak mesec.** Ker je »Slovenec« prosil za delegacijo dunajskega sodišča, mu je pa gdčna. Theimer pritrdila, češ, prav, **le kmalu naj bo obravnava,** naj bo v Ljubljani ali pa na Dunaju, pa vse obenem, samo da pride do obračuna. Tako-le je ta stvar, pa naj jo »Slovenec« zavija kakor hoče, **svoji usodi ne bo utekel in prepričan naj bo, da ga čakajo taka razkritja, da bo ves svet nad njimi strmel!**

+ **Porotnikom se laskajo.** Kdo se ne spominja, na kak lopovski način so v dež. zboru klerikalci sramotili porotnike. Krek, ki ni vreden, da bi zadnjemu porotniku obrisal prah s čevljev, jih je zasramoval in psoval, kakor more le zavržen človek in vsa klerikalna stranka mu je navdušeno ploskala. Takrat se je pokazalo, kaka banda so ti klerikalci. Zdaj pa so se naenkrat začeli ti isti klerikalci porotnikom laskati in prilizovati. Vzrok je seveda prozoren. **Klerikalci imajo na vratu celo vrsto tožba** in zato bi radi, naj porotniki **pozabijo,** kako falotsko so o njih govorili v dež. zboru. No, mi smo prepričani, da bodo porotniki vedno sodili po **vesti pravično in pošteno,** kakor vedno, naj se jim klerikalci laskajo ali naj jih psujejo.

+ **Nagajivi Lampe** je obsul tudi »Zarjo« s celo ploho popravkov in ker mu »Zarja« dveh popravkov ni prinesla, jo je tožil po državnem pravdništvu. Obravnava se je snoči zaključila s tem, da je bil toženi urednik — **oproščen.** Sodišče se je postavilo na stališče, da je popravek nujna zadeva in da torej ne gre popravljati kako stvar čez dva ali tri mesece. Ker se je drž. pravdništvo pritožilo, pride stvar še pred deželno sodišče.

+ **Iz politične službe.** Za deželno-vladne tajnike so imenovani okrajni komisarji: Mihael Angelo baron Zois, Pavel Svetec, Leon vitez Grasselli in dr. Fran Vončina.

— **Telovadni učitelji za Srbijo.** Srbsko prosvetno ministrstvo sprejme pet učiteljev telovadbe za srednje šole. Predpogoj za vzprejem je dovršitev štirih razredov kake srednje šole in pa potrdilo Slov. Sokolske Zveze, da so sposobni poučevati telovadbo. Prvotna plača znaša 1500 dinarjev. Po dveh letih pa je potreba napraviti državni izpit, ter se od tedaj plača avtomatično zvišava. Po 32 letih službovanja znaša potem polna pokojnina 4800 dinarjev. Kdor bi reflektoval na tako službo, oglasi naj se pri »Slovanskem klubu« v Ljubljani.

Iz Ilirske Bistrice. Naše delavno olepševalno društvo napravilo je s precejšnjimi stroški lepo pešpot od kolodvora do Ilirske Bistrice, kar je za naš trg in napredek velikega pomena. Prosimo, naj to važno delo vpošteva tudi občina in naj napravi ob potu potrebne svetilke. Tema je dostikrat tolika, da se še glavne ceste ne vidi, kaj šele novo napravljene steze.

Kinematograf »Ideal«. Spored za torek 2., sredo 3. in četrtek 4. decembra: 1. Slikovite obali Katalonije. (Potovalni film.) 2. Sufler Pifke. (Velekomično.) 3. Ruski Turkestan. (Potovalni film.) 4. Velika žrtev. (Amerikanska jahalna drama v dveh dejanjih.) 5. Žurnal Pathé. (Najnovejše, šport, moda.) 6. Brez vednosti zaročen. (Humoreska.) 7. Veslaška regata v Tonkingu. (Športna slika.) 8. Nebeški ogenj. (Senzacijonalna ameriška drama v 4 dejanjih.) Samo zvečer. 9. Maks sovraži močke. (Učinkovitost z Maks Linderjem.)

Pes ugriznil je predvčerajšnjem na Glincah 11letnega učenca Ivana Kernjaka ter ga na desni roki znatno poškodoval.

Zlata očala — convez — so se našla včeraj med 3. in 4. uro popoldne pred mestno elektrarno v Slomškovi ulici. Izgubitelj jih dobi nazaj v Škofji ulici št. 12, II. nadstropje, desno.

Prosveta.

Branislav Gj. Nušić: »Svet«. Komedija v štirih dejanjih. »Svet« je zdrava, poštena, tehnično izvrstna in obenem velezabavna komedija. Avtor je bil dolgo vrsto let dramaturg in vodja srbskih narodnih gledališč v Novem Sadu in Belemgradu ter ima zato izredno spretnost v zgradbi moderne drame. Nušić je hkratu poet, ki je napisal Srbom igre, ki so biser jugoslovanske literature. Nušić pa je končno eden izmed najboljših srbskih humoristov, ki zna z okusnimi sredstvi in nikdar brez duha svoje občinstvo izborno zabavati. Snovi svojih dram, veseloiger in komedij zajema iz srbske zgodovine, najrajši pa iz sočasne srbske družbe, ki jo pozna globoko z vseh strani. Naravnost imenitni so Nušićevi značaji in tipi, ki jih predstavlja v svojih igrah iz malomestnega belgrajskega filistroznega življenja. To so realni ljudje, ki žive resnično in zato tudi vplivajo s svojimi dejanji na gledalca kot dobri znanci. Tudi »Svet« se godi v originalu v Belemgradu in sicer v hiši penzioniranega činovnika, ki živi s svojo ženo in dvema hčerkama nad vse srečno in zadovoljno, dokler ne spusti v svoje zatišje — sveta. Najlepša idila se mahoma izpremeni v peklo. Svet vse graja, postavlja na glavo, zbuja grde sume in zastruplja osebe kar po vrsti s svojimi spletkami. Ako živiš skromno, si skopuh in sebičnež; ako se oblačiš čedno in se hraniš pošteno, si potratnež in lahkoživec, ki spadaš pod kuratelo. Žena ti nosi ponižno toaleto. Dokaz, da si brezsrčen tiran. A če ji kupiš nov klobuk, govori vse mesto, da se lišpa zaradi tvojega najboljšega prijatelja. Zaroči hčer, pa ti oblatijo zeta, hčere, ženo in tebe, da se ti zagnusi življenje. Svet ti prežene iz hiše najzvestejše posle, z lažmi in opravljanjem ti zbega vso familijo, da končno ne veš, ali te ne obdajajo sami lopovi. Nušić je napisal iz teh resnic velezabavno, semtertja celo drastično komično tragikomedijo, ki se bo igrala nedvomno kmalu po vseh slovenskih odrih. Osebe so slikane izborno in so hkratu imenitne vloge. Ker so razmere v Belem gradu prav take, kakoršne so po drugih mestih je »Svet« prav srečno izbrana komedija za naš repertoar. Pri vsej resnobi snovi v »Svetu« je igra v istini fina veseloigra, polna izvrstnih komičnih situvacij, ki bodo gotovo zbujale cele salve prisrčnega smeha. Kdor se rad smeje, naj te izborne komedije nikar ne zamudi! Zlasti naše dame in dekleta ter sploh naša odrasla mladina se bode pri »Svetu« ne le najbolje zabavala, nego bode tudi morda marsikaj profitirala.

Razne stvari.

* **Panamski prekop.** Pri Cuvavachi se je začela zopet pogrezati zemlja. Prehod, ki so ga skopali za silo, toliko, da je šla skozi cel kanal prva ladja, je zopet popolnoma zasut.

* **Velika železniška nesreča.** Na postaji Cezzano je trčil vsled napačno postavljenega menjala tirov ekspresni vlak Rim-Neapelj v tovorni vlak. Šest potnikov in železniški čuvaj pri menjalu so bili na mestu mrtvi, 20 potnikov je težko ranjenih.

* **Pobegli kači.** Nekemu krotilcu kač v Alx les Bains sta ušli dve veliki in zelo nevarni kači. Eno je ubil v bližnjem kamnolomu nek delavec na ta način, da je zvalil na njo velikansko skalo, druga je pobegnila. Ljudstvo v okolici se pobegle kače zelo boji.

* **Zrakoplovstvo.** Francoski aviatik Vedrines, ki je podvzel polet okrog sveta, se je dvignil v ponedeljek na Dunaju, da nadaljuje svoje potovanje. Iz Dunaja namerava leteti v Sofijo. — Ruska vojna uprava je naročila pri ruskih tovarnah 400 aeroplanov.

* **Ponesrečena ruska topničarka.** Med vožnjo iz Jalte v Sebastopol je vrgel vihar na pečine rusko topničarko »Uralec«. Topničarka je izgubljena, moštvo se je rešilo. Topničarka Kubarec je poslala na pomoč velik rešilni čoln, ki se je potopil. Mornarji so utonili. Med njimi je bil tudi sin slavnega ruskega slikarja Vereščagina, ki se je ponesrečil v rusko-japonski vojni.

* **Vohunstvo.** V Cuxhavenu so aretirali poročnika mornarice Korbacherja, ker je na sumu, da je vohun. Izdajal je važne skrivnosti glede zgradbe torpedovk in glede sestave torpedov. — V Lunevilu so aretirali uslužbenca kamnoloma Baqueville Hermana. Herman je nemški podanik, bivši nemški podčastnik in služi že več let pri tem podjetju. Pri hišni preiskavi so našli več načrtov od tamošnjih objektov na železnici, od vojaških naprav v celi okolici in od položenih min. Herman je bil nemški vohun, ki je vohunil za Nemčijo že več let.

* **Enoletni zakon umetnice plesalke.** Pred enim letom je vzbudila v budimpeštanskih boljših krogih veliko senzacijo vest, da se je ogrski plemenitaš Franc Gross pl. Galathi in Szecheny skrivaj poročil z lepo umetnico plesalko Olgo Desmondovo. Poroka se je izvršila tudi brez vednosti staršev. Sedaj je Olga Desmondova vložila proti svojemu možu tožbo na ločitev zakona in zahteva 600 kron mesečne alimentacije. Obenem ga je ovadila, da ji je poneveril knjižico, vredno 50.000 kron, katere si je sama prihranila. Cela zadeva vzbuja v ogrskih krogih precej pozornosti.

Telefonska in brzojavna poročila.

Deželnozborske volitve na Kranjskem.

Dunaj, 2. decembra. **Izvrstni rezultat včerajšnjih kranjskih deželnozborskih volitev je napravil na jugoslovanske poslance najugodnejši vtisek. Splošno se izraža zadovoljstvo, da so klerikalci doživeli prvi poraz svojega neomejenega gospodarstva. Kranjski klerikalci so si napisali v list svojih krščanskosocijalnih zaveznikov »Reichspost« člančič, v katerem si kade z veliko samohvalo.**

Demonstracije na Jesenicah.

Jesenice, 2. decembra. Snoči so se vršile velikanske demonstracije. Nad 600 ljudi je demonstriralo proti klerikalnemu terorizmu in volilnim sleparijam. Ljudstvo je skrajno ogorčeno nad nečuvenim nasilstvom klerikalnih volilnih komisij in je pokazalo, da se hoče za zedno otresti črnih ščenet.

Državni zbor.

Dunaj, 2. decembra. Zbornica nadaljuje razpravo o reformi personalnega davka. Danes je govoril več ur rusinski poslanec Zahajkijević. Zbornica bo zborovala še jutri in v četrtek ter nato prekinila zasedanje do prihodnjega tedna, ker se sestane gališki deželni zbor. Rusini izjavljajo, da ne pripuste glasovanja o predlogu glede reforme osebnega davka prej, dokler ne bo gal. deželni zbor sklenil zadovoljive volilne reforme. Stranke večine so se morale ukloniti in državni zbor bo šele prihodnjo sredo glasoval o v razpravi stoječem drugem delu predloge.

Vojaške zadeve.

Dunaj, 2. decembra. Dunajsko vojaško sodišče je obsodilo gozdarja Arturja Jakoba zaradi vohunstva na smrt. O tej aferi do sedaj ni prišlo v javnost nič pozitivnega.

Dunaj, 2. decembra. V zadnji seji parlamenta je prišlo med socijalnim demokratom Liebermanom in deželnobrambnim ministrom do neke kontroverze, ker je poslanec Lieberman dolžil krakovskega zbornega poveljnika fzm. Kummerja, da je premalo energičen proti častnikom svojega zbora. Liebermann je povedal tudi, da imenujejo častniki zbornega poveljnika med seboj »Komerzienrat«. Danes sta prišla v parlament dva generala, fml. Strasser in generalmajor Hess, ki sta pozvala poslanca Liebermana v imenu zbornega poveljnika na dvoboj. Liebermann je imenoval kot svoja zastopnika poslanca Moraczewskega in Diamanda. Ta sta se sestala s častnikoma v parlamentu. Ob 1. uri traja posvetovanje še naprej.

Vlada in lex Kolisko.

Dunaj, 2. decembra. Pretekli teden so se vršila posvetovanja zastopnikov štirih čistonemških kronovin z vlado glede narodnostnega šolskega zakona, oziroma glede sankcije zakonskega načrta Kolisko. V imenu vlade je baje izjavil naučni minister Husarek, da vlada zakona ne more priporočiti v sankcijo. Tudi bi moral pripustiti tak zakon izjeme ter je naučni minister opozoril na predlog, da naj se na gotovih ljudskih šolah nižjeavstrijskih, oziroma na Dunaju, vpeljejo za nižje razrede paralelke s češkim učnim jezikom.

Gališki deželni zbor.

Lvov, 2. decembra. Tu se vrše že priprave za gališki deželni zbor. Na dnevnem redu prve seje je agnosciranje zadnjih volitev. Volitev deželnega odbora, zapisnikarjev in rediteljev odpade za sedaj. Nato bo izvolil deželni zbor volilnoreformno komisijo.

Lvov, 2. decembra. Glasom poročil listov se sestane gališki deželni zbor v petek ob pol 12. k prvi seji.

Ogrska delegacija.

Dunaj, 2. decembra. V vojnem odseku ogrske delegacije je imel admiral Haus mornariški ekspose, v katerem je izjavil, da stoji on na temelju programa svojega prednika Monteccuccolija in da se v avstrijski vojni mornarici ne da več dolgo studirati, sicer trpi pripravljenost naše vojne mornarice.

Hrvatska.

Dunaj, 2. decembra. Novoimenovani hrvatski ban baron Skerlecz je dospel včeraj zvečer na Dunaj ter se je oglasil pri ministrskem predsedniku Tiszi. Danes dopoldne je položil prisego v cesarjeve roke. Nato se vrne takoj v Zagreb.

Zagreb, 2. decembra. Baje bodo razpisane volitve za deželni zbor za 16. t. m., ožje volitve pa za 17. t. m.

Zagreb, 2. decembra. Izgledi hrvatsko-srbske koalicije, da dobe večino, so zelo veliki. Najbrže dobi koalicija skoraj vseh 21 mandatov madjaronske stranke, ker se ta volitev ne bo udeležila, potem pa tudi ni upati na noben uspeh pri poskušnjah, zediniti obe krili stranke prava.

Zagreb, 2. decembra. Policija je preklicala prepoved kolportaže. Preventivno cenzuro je preklical baron Skerlecz že prej.

Dunaj, 2. decembra. Baron Skerlecz se je izrazil napram nekemu časnikarju, da upa, da bo novi hrvatski sabor brezhibno deloval. Baje bo prinesla že današnja številka uradnega lista določbe glede izvedbe reforme v krajevnih imenih in glede saborskih volitev. Edino delo novega sabora do Novega leta bo, da prolongira finančno nagodbo. V četrtek sprejme ban uradništvo, kateremu bo sporočil, da hoče predložiti saboru nov pokojninski zakon.

Dogodki v Mehiki.

London, 2. decembra. Glasom zadnjih poročil iz Mehike so vstaši zavzeli Mazatan in so hoteli naskočiti tudi mesto Aldado. Baje pa so jih zvezne čete pognale nazaj.

Mehiko, 2. decembra. Zunanji minister Mohena se je odpeljal v Veracruz, kjer se sestane z Lindom.

La Coruna, 2. decembra. Poštni parnik »Espagne« je dospel sem z bivšim mehikanskim notranjim ministrom Aldapejem. V nekem razgovoru je ta izjavil, da nima nikakršne misije, vendar pa se zdi, da namerava pričeti s Francosko pogajanja zaradi večjega posojila.

* * *

Dogodki na Balkanu.

Rusija in Balkanska zveza.

Dunaj, 2. decembra. **Med Rusijo, Črno goro in Srbijo je bila sklenjena v zvezi z Balkansko zvezo spomladi 1912 vojaška konvencija.**

Dunaj, 2. decembra. »Neue Freie Presse« poroča k sklepu vojaške konvencije med Rusijo, Srbijo, Bolgarsko in Črno goro: Pogodba stoji v zvezi z možnostjo konflikta na podlagi srbsko-bolgarske zveze ter se obrača v prvi vrsti proti Avstriji. Zatrjuje se, da vsebuje pogodba določila glede števila čet, ki jih morajo zavezniki postaviti na bojišče in glede časa za operacije. Rusija je prevzela dolžnost, da sporoči zaveznikom vse vojaške informacije, ki bodo dospele pred ruski generalni štab. Tudi je obljubila, da bo podpirala Zvezo z denarjem in vojnim materijalom. Pozneje so se določile tudi podrobnosti vojne z Avstro-Ogrsko. Konvencija se bavi tudi z Romunsko. Med Rusijo in Srbijo je bila sklenjena še pred letom 1908 vojaška konvencija, ter se je ta konvencija leta 1912 samo razširila na ostale države Balkanske zveze.

Nova razkritja z Balkana.

London, 2. decembra. »Daily telegraph« prinaša nova razkritja z Balkana. Kralj Ferdinand bolgarski je sklenil 25. jan. 1913. z Avstrijo tajno pogodbo,ki je Bolgarski zasigurala pomoč Avstrije v slučaju konflikta z Grško in Srbijo. Naslanjajoč se na to pogodbo, je Bolgarska prelomila 28. junija vzlic protestu ministrskega predsednika Daneva zvezno pogodbo in pričela vojno. Rusija in Francoska sta nato pozvali Romunsko, da naj poseže vmes. Avstrijski poslanik v Bukarešti, princ Fürstenberg je zato izjavil, da bi bila Avstrija primorana napasti Romunijo, če vpade ta na bolgarsko ozemlje. Bolgarska vlada se je nato obrnila na Francosko, Rusijo in Nemčijo in nemška vlada je odgovorila, da ne odobrava postopanja svoje zaveznice Avstrije. Cesar Viljem je nato tudi osebno brzojavil kralju Karlu ter mu razjasnil, da stoji Nemčija popolnoma na strani Romunske. Nemški cesar Viljem je ob enem obvestil avstrijsko vlado, da bi Nemčija ne smatrala, da je dan slučaj casus foederis, če bi posegla Avstrija v balkansko vojno in izzvala tako tudi vojno z Rusijo. Nato je Romunska vojska prekoračila bolgarsko mejo, ne da bi se bila ozirala na avstrijske grožnje.

Dunaj, 2. decembra. Na merodajnem avstrijskem mestu se zatrjuje, da so zgornje vesti iz Londona od kraja do konca zlagane.

Albanski prestol.

Berolin, 2. decembra. Velesile hočejo imenovati princa Wieda za vladarja Albanije šele, ko se bodo zedinile, ali naj bo Albanija kraljevina ali kneževina.

Orijentske železnice.

Dunaj, 2. decembra. V zadnjem času so se vršila med Avstro-Ogrsko in Srbijo pogajanja glede vprašanja orijentskih železnic. Srbija se do sedaj še ni izrazila o svojih namerah.

Turčija.

Carigrad, 2. decembra. Štirje generali so izročili vladi zakonski predlog, glasom katerega člani političnih strank ne smejo biti uradniki. Vlada pripravlja provizorični zakon, ki zmanjša stanje uradništva in njih plače za 15%, s čimer bi pridobila vlada mesečno 200.000 funtov.

Turčija in Rusija.

Carigrad, 2. decembra. Od Rusije reklamiranega političnega morilca Mustafa Kavakija so našli včeraj v ječi Mala Tepe mrtvega. Ob enem so našli mrtvega tudi nekega na smrt obsojenega častnika. Veliki vezir je obiskal zato ruskega veleposlanika in mu izjavil, da je Mustafa Kavaki izvršil samomor. Zdi se, da hoče napraviti Rusija iz tega prestižno vprašanje, vsled česar lahko pride do zelo nevarnega konflikta.

Petrograd, 2. decembra. Tu je opažati vedno bolj razburjeno gibanje proti Turčiji zaradi nemške vojaške misije, ki jo je poklicala turška vlada v Carigrad. Zdi se, da bo Rusija storila v kratkem diplomatične korake pri porti. Na drugi strani pa govore celo že o veliki napetosti.

Carigrad, 2. decembra. Turška vlada je obljubila, da bo zaradi umora Mustafe Kavakija pismeno prosila za odpuščanje. S tem je konflikt za enkrat končan.

Klerikalci padli za šest tisoč glasov.

Samostojni kandidatje napredovali za 7300 glasov.
Leta 1907 je bilo oddanih 27·586% protiklerikalnih glasov.
Leta 1911 „ „ „ 30·928% „ „
Leta 1913 „ „ „ 37·755% „ „

Volilni okraj	Samostojni in napredni kandidati						Socijalistični kandidati			Klerikalni kandidati			Protiklerikalnih glasov 1913	Klerikalec zmagal z absolutno večino 1913
			1913											
	1907	1911	priznanih	razcepljenih	razveljavljenih	skupaj	1907	1911	1913	1907	1911	1913		
Ljubljana	2587	2664	2684	—	—	2684	641	730	842	1526	1642	1526	3526	—
Ljubljanska okolica	587	1317	1917	82	218	2217	991	1355	965	4216	4955	4626	3182	722
Kranj - Škofja Loka	415	2184	2044	79	157	2280	—	45	—	4507	5103	5052	2280	1386
Radovljica - Kranjska gora - Tržič	562	814	1654	47	548	2249	791	1510	1164	4112	4903	3990	3413	288
Kamnik - Brdo	721	1510	1529	96	179	1804	—	28	—	4800	4832	4846	1804	1521
Postojna - Senožeče - Il. Bistrica - Vipava - Lož	2957	1383	3160	291	444	3895	169	737	—	5649	6559	5480	3895	792
Logatec - Idrija - Cerknica - Vrhnika	1400	1857	1934	39	232	2205	1175	1355	1053	4729	4890	4958	3258	850
Ribnica - Kočevje - Velke Lašče	212	1164	983	276	291	1550	—	—	—	4371	6979	5487	1550	1968
Krško - Kostanjevica - Mokronog - Trebnje	2258	2809	3100	72	113	3285	—	65	—	4564	5722	4956	3285	835
Litija - Višnja gora - Radeče	—	1395	1425	157	159	1741	1302	870	887	4751	4895	4642	2628	1007
Novo mesto - Crnomelj - Metlika	1749	1561	1772	140	137	2049	—	—	—	5382	6139	5331	2049	1641
	13448	18658	—	—	—	25959	5069	6695	4911	48607	56619	50894	30870	11010

Strah pred boleznimi

ima prav mnogo ljudi. Strah je često tako intenziven, da se pojavijo že samo zaradi njega različne slabosti. Najboljši pomoček zoper ta strah pred boleznijo je pač, da imamo pri rokah dobro domače zdravilo, ki nudi v potrebi prvo pomoč. Če smo si v svesti, da imamo pripravljeno dobro domače zdravilo, mine strah pred boleznijo popolnoma. Dragoceno domače zdravilo, ki dobro služi ob bolečinah, prehladih, vratobolih, influenci, udni utrujenosti itd., je Fellerjev fluid iz rastlinskih esenc z znamko »Elsafluid, ki ga mnogo zdravnikov rabi in priporoča. Pri potinu, skrnini, nevralgiji, otrplem vratu itd., je takorekoč neobhodno potreben. 12 steklenic za 5 K pošilja franko lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrg št. 238 (Hrvaško).

Ok — — —

Društvena naznanila.

Zabavni večer N. S. Z. bo v nedeljo, dne 7. t. m. v dvorani in restavracijskih prostorih hotela »Ilirija« v Kolodvorski ulici. Na vsporedu so tudi komični prizori, tombola, ples itd. Vstop rost.

»Merkurjev« večer. Slovensko trgovsko društvo »Merkur« priredi 11. t. m. v gostilni člana gosp. Frana Kavčiča, Privoz št. 4, »Merkurjev« večer. Gg. člane in prijatelje društva vabimo k mnogoštevilni udeležbi.

Prvo slov. pevsko društvo »Lira« v Kamniku priredi dne 6. januarja 1914 v »Društvenem domu« koncertni večer v spomin pokojnega skladatelja Jos. Kocjančiča. Prosimo kamniška narodna društva, da se ozirajo na to prireditev.

Sestanek delegatov dramatičnih društev. Dramatično društvo v Mariboru sklicuje v smislu sklepa sestanka dramatičnih društev v Mariboru dne 1. novembra t. l. na soboto, dne 6. grudna ob 7. uri zvečer v Ljubljano hotel »Ilirija« po § 2. dr. p. zaupni sestanek delegatov. Namen tega sestanka je, obdelati dnevni red občnega zbora Zveze dramatičnih društev, ki se vrši v nedeljo 7. grudna ter vse potrebno ukreniti, da se le-ta gladko izvrši. Ker pridejo na razgovor jako važne zadeve, prosimo, da se odposlanci posameznih društev tega sestanka zanesljivo udeleže ne glede na to, ali so dobili vabila ali ne.

Slovansko pevsko društvo na Dunaju priredi v sredo, dne 3. decembra t. l. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela »Pošta« I. Drachengasse 3 pod vodstvom pevovodje g. Oldřicha Vávre in s sodelovanjem virtuozinje na klavir gospodične Margot Mirimanove iz Petrograda koncertni večer.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: dr. Vladimir Ravnihar, drž. poslanec.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Za slabotne kosti.

Otroci, ki se branijo zauživati ribje olje, imajo prav posebno radi Scottovo emulzijo. Ta vzrok navaja zdravnike, da namesto navadnega ribjega olja odrejajo Scottovo emulzijo, ako je malim pacientom treba kostitvornega pomočka. Scottova emulzija daje vsled svojih kostitvornih sestavin mlademu organizmu moč. Otroci se prično pridno postavljati na noge in hitro prično veselo skakati okoli.

Odločite se torej, tudi svojim bledim nežnim otrokom dajati dobro, lahko prebavno Scottovo emulzijo, ki jih pretvori v debelolične, vesele otroke. — Seveda samo Scottovo emulzijo, ne kake druge.

Cena originalni steklenici 2 K 50 v. Dobiva se po vseh lekarnah. Proti vpošiljatvi 50 vin. v pismenih znamkah dobite od tvrdke SCOTT & BOWNE, d. z o. z. na Dunaju VII sklicevaje se na naš list enkratno vpošiljatev poizkušnje od kake lekarne.

Ali veliko sedite? Sedežne položke iz nalašč v ta namen pripravljene klobučevine popolnoma zabranijo odrgnenje in ono nevščeno svetlikanje hlač in kril. Prijetno, udobno in zdravo sedenje! Prospekt pošlje na zahtevo: Anton Obreza, tapetnik v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 1. (3578)

Serravalo vo

železnato Kina-vino

Higijenična razstava na Dunaju 1906: Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča voljo do jedi, okrepča živce, poboljša kri in je **rekonvalescentom in malokrvnim** zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

:: Izborni okus. ::

Večkrat odlikovano.

:: Nad 8000 zdravniških spričeval. ::

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj TRST-Barkovlje. 87

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306·2 Srednji zračni tlak 736 mm

dec.	Čas opazovanja	Stanje barometra v *mm*	Temperatura v C°	Vetrovi	Nebo
1.	2. pop.	738·9	5·1	sl. vzjvzh	jasno
„	9. zv.	738·4	1.5	sr. zah.	megleno
2.	7. zj.	738·9	— 2·9	sl. jzah.	megleno

Srednja včerajšnja temperatura 1·8°, norm. 0·4°. Padavina v 24 urah mm 0·0.

Samo za one kadilce, ki z ozirom na svoje zdravje radi izdajo na dan nekaj vinarjev več:

Modiano klub **specijalitet** — **najdražje** pa **najboljše!!**

Po zdravniškem nasvetu niso stročnice niti papir potiskani, a v obeh je z vodnim tiskom ime tvorničarja J. & S. Modiano

Pošten, priden in dobro izučen

mesarski pomočnik

želi premeniti službo. Vstop takoj. Naslov pove upravništvo »Slov. Nar.«. 4252

! 500 kron !

Vam plačam, ako moj uničevalec korenin **balzam Ria** Vaših kurjih očes, bradavic, otiščancev ne odstrani v 3 dneh brez bolečin. Cena lončka z garancijskim pismom 1 K **Kemeny, Kanasch (Kassa) I., Postf. 12/64 Ogrsko.**

Posojila dobe pravne osebe in tvrdke **takoj in diskretno.** Priložiti je 10 vin. znamko. Dosedaj se je izplačalo osebam vseh stanov že nad 800.000 K. Prošnje pismeno pod: 4279

Reelna in hitra pomoč S. & Co., Kranj, poštno ležeče

Iščem marljivo, pošteno

gospodinjo

katera zna voditi gospodinjstvo in tudi šivati. Starost 20—30 let. Plača po dogovoru. 4228

Ponudbe do 8. decembra na upr. »Slov. Naroda« pod **„Samostojni gospod“.**

Dva do tri

stanovanja

v nekem malem mestu na Gorenjskem, vsako obstoječe iz 2 sob, kuhinje in pripadki, **se oddajo za 1. januar 1914.** Mesečna najemnina znaša samo 20—30 kron. — Tudi se **odda istotam**

majhen lokal

pripraven za modistinjo (ki se zelo pogreša), urarja ali sploh malega obrtnika. 4221

Naslov pove upravn. »Slov. Naroda«.

Proda se zdravniku ali lekarnarju skoraj nova 4273

domača lekarna

z vsemi potrebnimi pripravami in zdravili: tehtnice, možnarji, miza, stelaže, omare, police s čednimi posodami iz porcelana, lesa in stekla.

Ponudbe pod šifro „Domača lekarna“ v Senožečah, poste restante.

Sledniič boljši časi!

Pomembni profesorji in zdravniki priporočajo in rabijo tudi zase našo patentirano higienično iznajdbo, ki glede na preprostost vse postavi v senco. 3664

Zakonski dobe natančno brošuro 20 od Verlag für hygienische Literatur, Dunaj I., Wollzeile 12.

!! Umetniške razglednice !!

Priznano vedno novosti.

„. Pisemski papir .“.

v največji izbori priporoča

Marija Tičar, trgovina papirja itd.

Ljubljana, sv. Petra cesta 26.

Na deželo se pošilja na izbiro. 4063

Boljšega 4272

krojaškega pomočnika

sprejme takoj

Fran Rupnik, krojač v Litiji.

Dva učenca

sprejmem takoj in sicer enega za pekarijo, drugega za mesarijo. Ob triletni učni dobi ga tudi z obleko preskrbim. Prednost imajo sinovi posestnikov. **L. Pristauc, posestnik in mojster, Javornik, Gorenjsko.**

Občinska štedionica v Obrovcu (Dalmacija)

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje 1770

:: po 5% čisto.

Za vložke in njihovo obrestovanje jamči občina obrovac z vso svojo imovino in davčno močjo.

Miklavžev teden.

6 dni izredno nizke cene **6 dni**

pri tvrdki 3275

A. Schweitzer,

zaloga slovitih mnihovgraških čevljev

Ljubljana, Prešernova ulica štev. 48

nasproti Gričar & Mejač.

Velika zaloga vsakovrstnih otroških, damskih in moških čevljev, copat in galoš, krasnih plesnih čevljev.

PALMA kavčukovi podpetniki. Ne zamudite prilike! Samo šest dni!

J. POGAČNIK

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga. **mizarstvo.** Ljubljana, Marije Terezije c. 11 (Kolizej).

Zaloga spalnih ter jedilnih sob v različnih :: najnovejših slogih. ::

Zaloga otomanov, divanov, žimnic :: in otroških vozičkov.

Spalnica v amerikanskem orehu

350 kron.

Obstoječa: 2 dvovratni omari, 2 postelji, 2 nočni omarici, 1 umivalnik z marmor. ploščo in ogledalom.

✝

Katarina Smole roj. **Kriznar** javlja v svojem, kakor tudi v imenu otrok **Ivane, Franca, Ignacija, Alojzija, Mire, Josipine, Mavricija** in **Izidorja,** pretužno vest vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljeni, nepozabni soprog, oče, stari oče in tast, gospod

IVAN SMOLE

po kratki bolezni v torek po noči, previden s tolažili sv. vere, v 81. letu, v Gospodu zaspal. 4277

Truplo predragega pokojnika se bode prepeljalo dne 3. t. m. ob 4¼. uri pop. iz hiše žalosti, Mestni trg 12, in položilo na pokopališču k Sv. Križu k večnemu počitku.

V Ljubljani, dne 2. decembra 1913.

OXO

kocke za govejo juho

družbe **Liebig** so vsled svoje velike vsebine najboljšega mesnega izvlečka pripravne ne samo za takojšnje napravljenje fine goveje juhe, nego tudi za izboljšanje in okrepitev juh in omak, sočivja itd.

Krasni preostanki blaga

polvolneni, zajamčeno dobre kakovosti lepih vzorcev, zavoj 5 kg za K 11·— boljše vrste za K 12·60 po poštnem povzetju pošilja **A. Jelinek, tkalnica, Jimramov Morava.** Jako priporočljivo!

Pristen dober

brinjevec

se dobi pri 41

L. SEBENIKU v Spod. Šiški.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se vplačili. 12

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fondi K 58,461.432·56 — Izplačane odškodnine in kapitalije K 123,257.695·77

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalno zastopstvo v Ljubljani čigar pisarne so v lastnej bančnej hiši **v Gosposki ulici štev. 12.**

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekte!

Znižane cene!

Praktična Miklavževa darila

priporoča največja in najstarejša konfekcijska trgovina

Gričar & Mejač, Ljubljana, Prešernova ulica št. 9.

Solidna postrežba!

Najfinejše rokavice

pravi francoski parfumi

in vsi v to stroko spadajoči predmeti v najfinejši kakovosti.

Za obila naročila se priporoča 930

Otilija Bračko

Ljubljana, Dunajska cesta 12, v Mathianovi hiši.

Zalni klobuki vedno v zalogi. — Popravila se sprejemajo in točno izvršujejo.

:: Domača tvrdka! ::

Priporoča se solidna tvrdka **modni salon**

damskih in otroških klobukov v najnovejših oblikah, vseh vrst in raznih športnih čepic.

Marija Götzl Ljubljana, Židovska ulica štev. 8.

:: Najnižje cene! ::

Zunanja naročila se razpošiljajo z obratno pošto.

Veleprima salame

novega izdelka, predobro renomirane znamke

„Gavrilović“

že popolnoma dobre za rezanje, priznano najfinejše, stanovitne kakovosti, se dobivajo po vseh špecerijskih, delikatesnih trgovinah in pri prekajevalcih.

Vsak komad ima svinčeno plombo in vinjeto, kakor polegstoječa.

Prva hrvaška tvornica salam, prekajenega blaga in tolšč

M. Gavrilovića sinovi

d. d., Petrinja. 4082

Zastopnik: **Julio Schmidlin, Zagreb.**

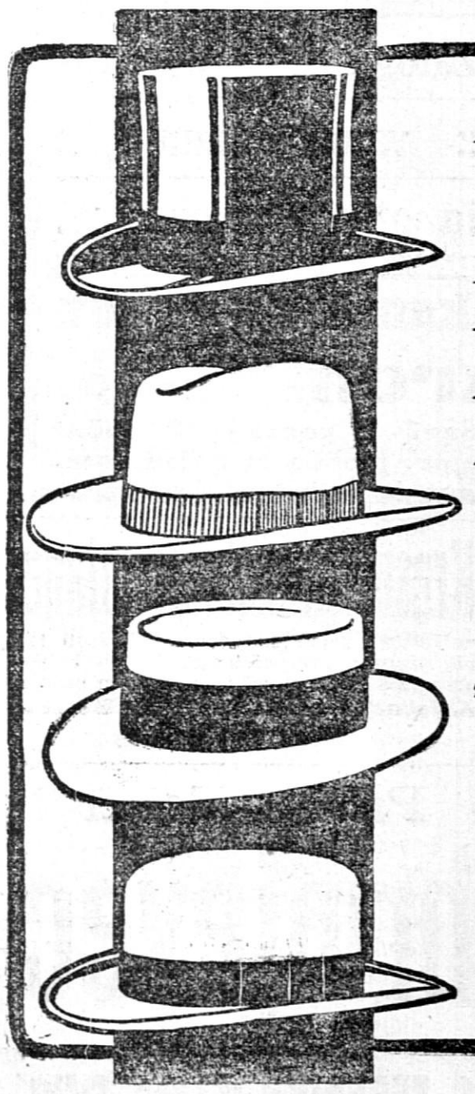

Klobuki *Srajce*
Cilindri *Nogavice*
Cepice *Zepni robci*
Kravate *Naramnice*
Rokavice *Dežniki*

Prof. Jegrovo trikot perilo

Za lovce:

Pleteni telovniki
Dežni plašči itd.

Priporoča se

modna in športna trgovina

P. Magdić

Ljubljana

:: *nasproti glavne pošte.* ::

Stalni 3363

krajevni agenti

zmožni nemščine **se sprejmejo** ali pa nastavijo s stalno plačo za prodajanje dovovolenih srečk v Avstro-Ogrski. Ponudbe pod **„MERKUR“, Brno, Neugasse Nr. 20.**

16 leten deček želi vstopiti kot

vajenec

h ključavničarskemu mojstru bodisi v Ljubljani ali na deželi. — Naslov se izve v upravn. »Slov. Naroda«. 4210

Pozor trgovci! Samo nekaj časa!

Božične in novoletne

RAZGLEDNICE

kakor tudi 4102

reklamne koledarje

ceneje kot povsod drugod pri

L. Pevaleku

v Ljubljani, Židovska ulica 4.

Boljšim tvrdkam pri odjemu najmanj 300 razglednic pošiljam tudi na izbiro.

1533

Zavod za pohištvo

Fran Doberlet v Ljubljani,

Frančiškanska ulica 8

priporoča **pohištvo vsake vrste** solidne izvršitve in po nizki ceni.

Najsolidnejši vir

40 m dobrih ostankov za obleke	K	18·—
40 m izvrstnih ostankov zim. blaga	„	20·—
30 m ostankov mod. blaga za obleke	„	18·—
6 parov velikih rjuh	„	10·—
100 kom. prima žepnih robcev	„	13·—
tucat dobrih brisač	„	2·90
tucat prav težkih brisač	„	4·80
10 toplih zimskih rut	„	5·—

Adolf Zucker, Plzenj št. 504 (Češko).

Razpošiljam samo po povzetju. Neugajoče vzamem vsak čas nazaj. Vzorci se ne razpošiljajo. Najboljši dobavitelj za trgovce, krošnjarje in sejmarje.

Ivan Magdić

krojač prve vrste

Ljubljana, 2092

Dunajska cesta št. 20

(nasproti kavarne ‚Europa‘)

:: se priporoča. ::

Zaloga angleškega blaga.

Proč z draginjo! **Proč z draginjo!**

Čemu bomo drago kupovali, ko se pa

3914 vsako sredo in soboto kupijo

ostanki vsakovrstnega blaga

za obleke in perilo kakor štofi, sukno, kontenina, šifoni, platno, barhent, volneno modno blago in drugo za skoro **polovično ceno** pri tvrdki

„Hermes“ brata Wokač v Ljubljani,

Selenburgova ulica štev. 5 v prvem nadstropju nasproti glavne pošte.

Primerna darila za Miklavža in za Božič. Pravkar došlo čez 10 000 novih ostankov.

A. KUNC
Ljubljana
Dvorski trg 3.

Velikanska zaloga oblek za gospode in dečke.

Najnižje, stalne cene.
Ceniki na razpolago.

Za Miklavža

priporoča tvrdka

Anton Šarc, Šelenburgova ul. 5

svojo bogato zalogo perila za dame, gospode in otroke, namiznih prtov, brisalk, žepnih rut, batist predpasnikov, spodnjih kril, tricot hlač, nogavic, vezenine i. t. d. i. t. d.

po jako znižanih cenah.

Posebno priporoča: 4250

1 kos šifona à 15 m kron **8·20.**

1889: **25** 1914.

letni obstoj domače tvrdke.

Lud. Černe

juvelir in trgovec z urami

Ljubljana, Wolfova ulica štev. 3.

Velika izbira juvelov, zlatnine, srebrnine in vsakovrstnih ur. Prvovrstno blago svet. tovarn. V jubil. letu izredno nizke cene.

Krasni predmeti za

Božič in Novo leto.

Lastna delavnica z električnim obratom.

Pri nakupu blaga zahtevajte potrdilo o vplačanem znesku. Za one, ki zbero do 15. junija 1914 najvišje število plačilnih listov, oziroma ki dosežejo najvišjo svoto vplačanih zneskov, so določeni brezplačni številni krasni predmeti v zlatu in srebru.

„BALKAN“

trgovska, spedicijska in omisijska delniška družba.

Podružnica: Ljubljana, Dunajska cesta št. 33.

Centrala: TRST. * Telefon št. 100.

Mednarodna spedicija, spedicije in zacarinanje vsake vrste, prevaževanje blaga, skladišča, kleti. Prosta skladišča za redni užitnini podvržena blaga. Najmodernejše opremljeno podjetje za **selitve** in **prevažanje pohištva** v mestu in na vse strani s patentiranimi pohištvenimi vozmi. — Shranjenje pohištva in blaga v suhih posebnih skladiščih. Omotanje itd. — Spedicijski urad, generalni zastop in prodaja voznih listov:

„DALMATIE“ delniške parobrodne družbe v Trstu.

Brzovozne proge Trst-Benetke in obratno, ter Trst-Ancona parodbrodne družbe D. Tripcovich & Co., Trst Avstrijskega Lloyda. Cunard-Line za I. in II. razred. Naročila sprejema tudi blagovni oddelek Jadranske banke.

Zmerne cene. 3237 Točna postrežba.